

Det vita hatet:
radikal nationalism i
digitala miljöer

Lisa Kaati (red.)

FOI-R--4463--SE

NOVEMBER 2017

Lisa Kaati (red.)

Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer

Bild/Cover: Shutterstock/ifong

Titel	Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer
Title	The white hate: radical nationalism in digital environments
Rapportnr/Report no	FOI-R--4463--SE
Månad/Month	November
Utgivningsår/Year	2017
Antal sidor/Pages	58
ISSN	1650-1942
Kund/Customer	Kulturdepartementet
Forskningsområde	1. Beslutsstödssystem och informationsfusion
FoT-område	
Projektnr/Project no	A68001
Godkänd av/Approved by	Johan Söderström
Ansvarig avdelning	Försvars- och säkerhetssystem

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

I den här rapporten presenteras forskning och analys som gjorts inom ramen för det uppdrag som regeringen har tilldelat Totalförsvarets forskningsinstitut (Ku2016/01373/D – Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda). Projektet pågår fram till mars 2019 och detta är den tredje rapporten inom ramen för uppdraget.

Syftet med den här rapporten är att ge en inblick i några olika digitala miljöer vars gemensamma nämnare är att de alla är främlingsfientliga. Rapporten beskriver också hur psykologi kan förklara fördomsfullhet och främlingsfientlighet, hur det blir när fördomar övergår till hat och några av de sätt som används för att kommunicera hat. Vidare studeras några digitala miljöer som sprider hatbudskap och hur maskulinitet och kvinnoosyn uttrycks i radikala nationalistiska miljöer. Avslutningsvis diskuteras några av de problem som vi ser med internet och extremistiska digitala budskap.

Nyckelord: radikal nationalism, vit makt, hatbudskap, fördomsfullhet.

Summary

This report presents research carried out within the project (Ku2016/01373/D - *Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda*) that has been assigned to the Swedish Defence Research Agency by the Swedish Government.

The purpose of this report is to provide insight into different digital environments with xenophobia as the common denominator. We also describe how psychology can explain prejudices and xenophobia and how prejudices can turn into hate as well as how hate can be communicated on the Internet.

We have studied some Swedish immigration critic digital environments; how these environments communicate and what they communicate about.

We have also studied how masculinity and women's views are expressed in radical nationalist environments and we conclude with discussing some of the problems we see with the Internet and extremist digital messages

Keywords: white supremacy, immigration critic, xenophobia, hate speech, hate.

Innehållsförteckning

1	Översikt	7
1.1	Om arbetet	7
1.2	Rapportens struktur	8
1.3	Rapporten i korthet	8
2	Inledning	10
2.1	Främlingsfientlighet på internet	10
2.2	Invandringskritiska alternativmedier	12
2.3	Radikal nationalism	12
2.4	Analysmetoder	17
2.5	Etiska aspekter av datahantering	18
3	Främlingsfientliga grupper psykologi	19
3.1	Fördomsfullhet: gruppfaktorer	19
3.2	Fördomsfullhet: individfaktorer	22
3.3	När fördomar övergår till hat	23
4	Hat	25
4.1	Hatsajter, hatgrupper och viralt hat	26
4.2	Hatsymboler	28
4.3	Citattecken som dispytmarkörer	32
4.3.1	Användandet av dispytmarkörer i två digitala miljöer	33
4.4	Hat mot olika yrkesgrupper	35
4.4.1	Hatfulla kommentarer	35
5	NMR och Nordfront	38
5.1	Nordiska motståndsrörelsens ideologi	38
5.2	Nordfront i siffror	40
5.3	Samtalsämnen på Nordfront	40
6	Avpixlat	42

6.1	Avpixlat i siffror	42
6.2	Samtalsämnen på Avpixlat	42
6.3	Han och hon på Avpixlat	44
6.3.1	Redaktionellt material	45
6.3.2	Kommentarer	45
6.3.3	Han och hon.....	46
7	Radikal nationalism, maskulinitet och kvinnosyn	49
8	Slutord	54
8.1	Resultat	54
8.2	Att förbjuda propaganda och ideologier	55
8.3	Teknikföretagens roll i ett säkert internet	56
8.2	Framtida forskning	58

1 Översikt

Den här rapporten är en del i det uppdrag som regeringen har gett till Totalförsvarets forskningsinstitut (Ku2016/01373/D - Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda). Det här är den tredje rapporten som producerats inom ramen för uppdraget.

I den här rapporten studeras olika digitala miljöer som alla är främlingsfientliga och där hatfulla budskap sprids. Vissa av dessa miljöer går under samlingsnamnet *vit makt-miljön*, en miljö som Säkerhetspolisen definierar som en extremistisk miljö bestående av individer, grupper och organisationer som vill ha en nationell gemenskap baserad på etnicitet och ett auktoritärt styrt samhälle. Vi har i den här rapporten valt att studera de svenska digitala invandringskritiska miljöerna och inte enbart fokusera på det miljöer som Säkerhetspolisen definierar som vit makt-miljöer. Från ett psykologiskt perspektiv beskriver vi de gruppfaktorer och individuella faktorer som förklarar fördomsfullhet och negativitet mot andra människor hos främlingsfientliga grupper. Vi beskriver också begreppet hat och hur hat kan se ut i digitala miljöer, dels i form av symboler men också i form av texter riktade mot exempelvis politiker och journalister. Vi gör i den här rapporten mer utförliga analyser på två vitt skilda digitala miljöer: Nordiska motståndsrörelsens webbplats Nordfront och den invandringskritiska webbplatsen Avpixlat (som numera heter Samhällsnytt). Båda dessa miljöer har dels redaktionellt material som publiceras av en bakomliggande redaktion men också ett kommentarsfält där användare kan kommentera fritt.

De analyser som vi gör i den här rapporten är fokuserade på textuellt innehåll. Av etiska och juridiska skäl är analyserna också begränsade till öppna kanaler, det vill säga material som går att läsa utan inloggning eller medlemskap, något som medför begränsningar när det gäller valet av miljöer som vi kan studera.

1.1 Om arbetet

Det här arbetet är i högsta grad tvärvetenskapligt och innehållet förenar flera olika forskningsfält och kompetenser som exempelvis datavetenskap, lingvistik, psykologi och statsvetenskap. De personer som medverkat i den här rapporten är:

- **Lisa Kaati (editor)**
- **Nazar Akrami**
- **Katie Cohen**
- **Eric Hartshorne**
- **Tim Isbister**
- **Magnus Sahlgren**

Innehållet i rapporten är granskat enligt FOIs interna granskningsstruktur med hjälp av Mattias Nilsson.

1.2 Rapportens struktur

I inledningen beskrivs vår syn på främlingsfientliga hatsajter på internet. Kapitlet innehåller också en studie över några av de svenska invandringskritiska miljöerna med fokus på hur antal aktiva användare förändrats över tid. Kapitel 3 beskriver främlingsfientliga gruppers psykologi. Både gruppfaktorer och individuella faktorer som förklarar fördomsfullhet och synen på andra beskrivs. I kapitel 4 diskuteras begreppet hat och hur hat kan se ut i kommentarsfält mot offentliga personer, politiker och journalister. I kapitlet finns också en beskrivning av hatsymboler som används av främlingsfientliga grupper. I kapitel 5 studeras Nordfront som är den svenska grenen av Nordiska motståndsrörelsens officiella webbplats. Kapitel 6 fokuserar på Avpixlat som är Sveriges största invandringskritiska alternativmedia. I vår analys av Avpixlat tittar vi på hur könsfördelningen ser ut för skribenterna och hur man pratar om män respektive kvinnor i redaktionellt material och i kommentarsfält. Kapitel 7 fokuserar på radikal nationalism, maskulinitet och kvinnosyn. Avslutningsvis innehåller kapitel 8 en sammanfattning av våra resultat och tankar om framtiden men också om hur en demonstration i amerikanska Charlottesville fick en mängd olika teknikföretag att ta ett större ansvar för vad som publiceras på internet.

1.3 Rapporten i korthet

- Det finns en stor mängd digitala forum som sprider hatbudskap.
- I Sverige finns det ett flertal digitala forum som förenas av deras immigrationskritiska samhällssyn.
- Mycket av det vi definierar som hat är grundat i fördomsfullhet.
- Gruppolarisering gör att människors attityder inom en grupp förstärks och blir mer extrema. Det bidrar till att distansera gruppen från andra grupper och får gruppen att fatta extrema beslut.
- Kategorisering och stereotyp tänkande är centrala element i fördomsfullhet.
- Fördomsfullhet kan också förklaras med individens karaktäristiska särdrag eller personlighet.
- Citattecken kan användas som dispytmarkörer för att visa att ett ord eller uttryck är föremål för dispyt, och kan ifrågasättas.
- Hatsymboler används på olika sätt inom radikala nationalistiska miljöer. Antingen för att visa sina sympatier med en ideologi eller internt för att

signalera gemenskap eller för att skapa rädsla och/eller förolämpa sina fiender.

- På Nordiska motståndsrörelsens webbplats Nordfront diskuteras bland annat media, politik, Sverige, brott, judar, invandring och nationalism.
- På webbplatsen Avpixlat diskuteras invandring, brott, Sverige, politik och polisen.
- Den största andelen skribenter och kommentatorer på Avpixlat är män.
- Antalet aktiva användare (användare som kommenterar) på Nordfront har ökat successivt varje år. Sedan 2015 har antalet aktiva användare ökat med ungefär 500 nya användare per år och i oktober 2017 fanns det 4451 stycken.
- *White sharia* är vit makt-rörelsens motsvarighet till de muslimska sharialagarna. Syftet med white sharia är att skydda det västerländska samhället från ett förfall genom att bland annat sätta restriktioner på vad kvinnor får och inte får göra.
- Det är svårt för forskare och lagstiftare att enas om definitioner för våldsbejakande extremism och hatbudskap eftersom det inte alltid är klart vad begreppen innebär och hur dessa definitioner ska samspela med yttrandefrihet och mänskliga rättigheter.
- Ett flertal av Europas politiska ledare vill lägga ett ökat ansvar hos teknikföretagen för innehåll som publiceras på deras plattformar.
- Flera av de stora teknikföretagen jobbar redan idag aktivt med att försöka identifiera och ta bort terrorrelaterat material från sina respektive plattformar. Att helt automatiskt identifiera våldsbejakande propaganda har dock visat sig vara svårt.

2 Inledning

2.1 Främlingsfientlighet på internet

Både internationellt och i Sverige representeras främlingsfientlighet i olika former på internet, allt från smala nazistiska och rasideologiska budskap till en bredare och mer allmänt accepterad högerpopulism. De flesta som använder sociala medier har någon gång kommit i kontakt med olika former av hatbudskap kring etnicitet, ras eller kultur.

Amerikanska *Southern Poverty Law Center* konstaterar i en kartläggning av aktiva amerikanska så kallade hatgrupper att det 2015 fanns 892 hatgrupper i USA.¹ Av dessa är drygt 40% främlingsfientliga (190 stycken associerade med Ku Klux Klan, 94 stycken nynazistiska och 95 vita nationalister). I Sverige har stiftelsen Expo kartlagt den rasideologiska miljön i Sverige och identifierat 15 olika grupper. Bland dessa finns bland annat Nordiska motståndsrörelsen, Nordisk ungdom, Motgift och det numera nedlagda Svenskarnas parti. Nordiska motståndsrörelsen var enligt Expo den mest aktiva gruppen av dessa.² Högerextrema grupper i allmänhet har en mycket stor närvaro på internet, visar en undersökning från 2013 av Statens medieråd,³ och det finns ingen anledning att anta att den skulle ha minskat sedan dess. Den rasideologiska miljön, som vill skapa ett homogent samhälle baserat på uppfattad vithet, är bara en av många främlingsfientliga miljöer som är representerade på internet.

En rörelse som fått stor uppmärksamhet i och med det amerikanska presidentvalet 2016 är *Alt-right*. Alt-right är en löst sammanhållen rörelse präglad av antisemitism, vit makt, islamofobi och högerpopulism. Till skillnad från de ovannämnda grupperna är Alt-right en internetbaserad rörelse som huvudsakligen använder sociala medier för att nå ut med sina budskap. Alt-right rörelsen har väckt mycket uppmärksamhet med sitt speciella uttryckssätt och även påverkat andra ideologiskt närbesläktade rörelser. Själva uttrycket Alt-right myntades 2008 av den amerikanske vit makt-profilen Richard Spencer, som grundat nyhets- och diskussionssidan altright.com och är ordförande för tankesmedjan National Policy Institute (NPI).⁴ Alt-rightrörelsen har sitt ursprung på forumet *4chans* underforum /pol/. 4chan är ett bildforum, ett så kallat imageboard, där bilder kan delas och kommenteras helt anonymt. Det finns en

¹ Southern Poverty Law Center (SPLC) Active Hate Groups in the United States in 2015. Intelligence report. 2015.

² *Hatets politik*. Expos årsrapport om rasideologiska miljön 2015. <http://expo.se/hatetspolitik/>

³ Statens medieråd, Våldsbejakande och antidemokratiska budskap på internet, 2013.

⁴ Marwick, A. & Lewis, R., *Media Manipulation and Disinformation Online*, Data & Society 2017.

mängd olika underforum på 4chan⁵, där några av de mer kända underforumen är /b/ (random) och /pol/ (politically incorrect board). Användare på 4chan kan skapa trådar på forumet genom att posta en bild, ibland med medföljande text, som sedan andra användare kan svara på med text och bild. På 4chan kan endast ett givet antal trådar på varje forum vara aktiva samtidigt, efter några dagar raderas trådar som är inaktiva.

Ett vanligt sätt att kommunicera på 4chan, som har spridit sig till internet och sociala medier överlag är så kallade *memes*. Alt-right-rörelsen kännetecknas till stor del av att de, liksom andra på 4chan, använder memes. En meme (kallas ibland på svenska för *mem*, eller *internetfenomen*) är en humoristiskt formulerad bild, kort text, filmsnutt eller oftast en kombination av bild och text, som får *viral spridning*, det vill säga kopieras och delas av väldigt många i sociala nätverk på internet. Många memmer fungerar som en sorts subkulturella symboler, symboler som förstås av de som är insatta eller delaktiga i subkulturen. Alt-right-memmer kännetecknas ofta av överdrifter som gör att personer utanför rörelsen (och även vissa av dess anhängare) kan ha svårt att avgöra om budskapen är på skämt eller allvar. Användningen av humor och ironi i de politiska budskapen har plockats upp även av svenska främlingsfientliga rörelser.⁶ Figur 2.1 visar ett exempel på hur ett svenskt meme kan se ut där Emil i Lönneberga används tillsammans med ett budskap om att ta bort kebab.

Figur 2.1: Ett meme från www.altnorden.se (publicerat den 21 juni 2017)

⁵ I september 2017 fanns det 70 olika underforum.

⁶ Statens medieråd, Våldsbejakande och antidemokratiska budskap på internet, 2013.

2.2 Invandringskritiska alternativmedier

De senaste decenniernas informationsteknologiska utveckling har gjort det möjligt för små aktörer att skapa och distribuera egna medier online. Alternativa medier har gått från obskyra fanzines och piratradiosändningar, till internetpublikationer som snabbt kan nå stor spridning genom delning på sociala medier. I takt med en växande misstro mot traditionella medier får de alternativa medierna en ökad attraktionskraft för många. Framför allt har så kallade *invandringskritiska alternativmedier*⁷ vunnit mark i Sverige de senaste åren, mycket genom att spela på föreställningen om att traditionella medier (i alternativmedier ofta kallad *mainstreammedia*) inte säger sanningen om invandringens konsekvenser.⁸

Det gemensamma för de flesta invandringskritiska alternativmedier är att de är en del av en nationalistisk rörelse. Nationalism kan kortfattat beskrivas som en ideologisk riktning som betonar gemenskap inom gränserna för den egna nationalstaten.⁹ Den nationella gemenskapen kan vara baserad på etnicitet, värderingar eller geografi, ofta en blandning av dessa. Nationalism är ett vittomfattande begrepp som rymmer både den kulturella nationalisten, som vill tillåta invandring givet att invandrarna ger upp sin ursprungskultur och assimileras till det svenska samhället, och nationalsocialisten som vill se Sverige fritt från icke rasrena element.

2.3 Radikal nationalism

Begreppet *radikal* är vagt, värdeladdat och kontextberoende. Skulle man försöka sig på en definition som täcker alla de ideologier som vid något tillfälle ansetts radikala, skulle ett gemensamt kännetecken kunna vara uppfattningen att samhället inte bör förändras i liten skala, utan att snarare själva dess grundvalar behöver omkullkastas.

Vi har tidigare använt begreppet *våldsbejakande radikal nationalism* för att beteckna ideologier som innefattar

- 1) en uppfattning om att det föreligger en konflikt på samhällsnivå mellan olika grupper,
- 2) en avståndstagande och nedvärderande hållning gentemot minst en av dessa grupper,

⁷ Holt, K., ”Alternativmedier”? en intervjustudie om mediekritik och mediemisstro, I Migrationen i medierna – men det får en väl inte prata om? Institutet för mediestudier, 2016.

⁸ Strömbäck, J. Andersson, F. & Nedlund, E. Invandring i medierna - Hur rapporterade svenska tidningar 2010-2015? Stockholm: Delegationen för migrationsstudier (DELMi rapport 2017:6).

⁹ Nationalismen behöver inte röra en faktisk nationalstat, utan en önskad sådan, ett aktuellt exempel är den katalanska nationalismen.

- 3) ett ideologiskt rättfärdigande av våld utanför det våldsmonopol som tilldelats vissa aktörer inom ramen för en demokratisk rättsstat, och är baserade på föreställningen att ett territorium som anses tillhöra en viss etnicitet, ras eller kultur med våld behöver försvaras mot andra etniciteter, raser eller kulturer.¹⁰

Till den radikalnationalistiska miljön räknas bland annat nationalsocialistiska och islamofobiska/counterjihad-rörelse. Ett exempel på hur en nationalistisk grupp ser på Europa illustreras i figur 2.2. Bilden är publicerad av den europeiska nyhets- och opinionssidan Defend Europa och föreställer en snötäckt skog med en vitklädd kvinna tillsammans med en uppmaning om att Europa tillhör ursprungseuropéer.

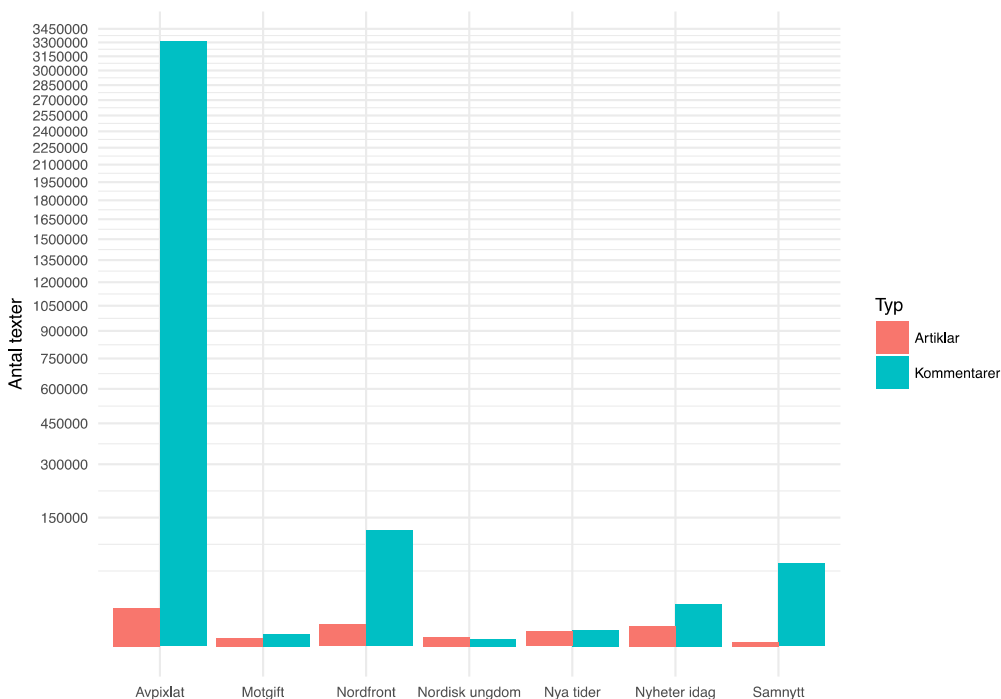

Figur 2.2: En bild som illustrerar hur européer ska se ut enligt Defend Europa.

I denna rapport gör vi framför allt nedslag i två främlingsfientliga (inte nödvändigtvis radikala) digitala miljöer: Avpixlat (som har bytt namn till Samhällsnytt efter att undersökningen gjordes) och Nordfront. Även sajterna

¹⁰ Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer. FOI-R--4392--SE, 2017.

Motgift, Nordisk ungdom, Nya tider och Nyheter idag undersöks i rapporten. Nordfront drivs av nationalsocialistiska Nordiska motståndsrörelsen, som är en våldsbejakande, antisemitisk och öppet antidemokratisk organisation. Nordiska motståndsrörelsen uppfyller kriterierna för våldsbejakande radikal nationalism, det gör inte Avpixlat. Anledningen till att vi inkluderar främlingsfientliga digitala medier som inte i sig är våldsbejakande eller radikala är att det även i dessa medier, framför allt i de omodererade kommentarsfälten, förekommer hatiska och våldsbejakande uttryck där grupper och individer hotas, nedvärderas och avhumaniseras, så kallade *hatbudskap*.¹¹ Därmed är kriterium 1) och 2) uppfyllda för samtliga i rapporten inkluderade medier.

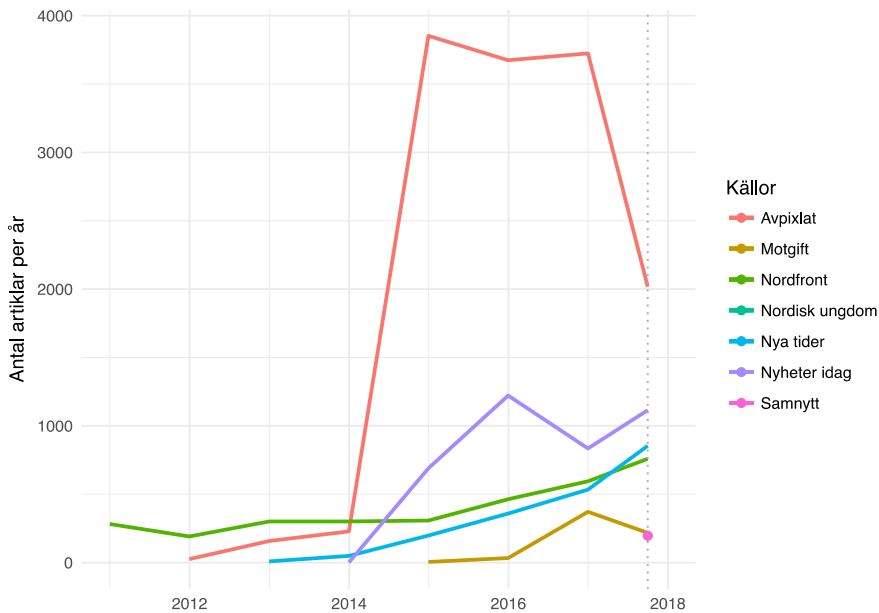
Figur 2.3: De olika miljöerna vi studerat och antal artiklar (redaktionellt material) och antal kommentarer (användargenererade).

Hatbudskap är kommunikation som kraftigt nedvärderar eller verbalt attackerar en individ eller grupp på grund av icke självvald grupptillhörighet som kön, etnicitet, ras, sexuell läggning, funktionsvariation eller annan minoritetsstatus. Hatbudskap innefattar inte bara verbala budskap, utan även bilder eller symboler. Hatbudskap kan betraktas som en föregångare till, eller under vissa

¹¹ Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer. FOI-R--4392--SE, 2017.

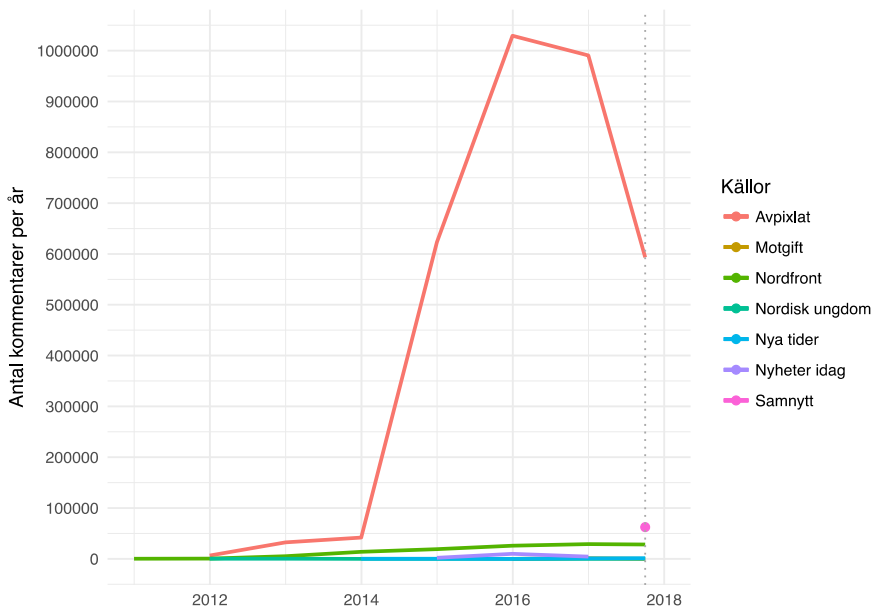
omständigheter ett specialfall av, *hatbrott*, det vill säga kriminella handlingar i syfte att skada eller skrämja människor på grund av kön, etnicitet, ras, sexuell läggning, funktionsvariation eller annan minoritetsstatus. Kapitel 3 och 4 kommer att behandla vad hat är, varför det är problematiskt och hur det kan ta sig uttryck i digitala miljöer. I kapitel 4 finns också en studie av hur hat mot offentliga personer ser ut i kommentarsfälten på de invandringskritiska webbplatserna Motgift, Nordisk ungdom, Nya tider, Nyheter idag och Samhällsnytt. De olika miljöerna vi studerat finns listade i figur 2.3 där man kan se hur mycket redaktionellt material i form av artiklar och hur mycket användargenererade kommentarer det finns i respektive miljö.

Hur mycket redaktionellt material och hur mycket kommentarer som produceras på respektive webbplats framgår i figur 2.4 och figur 2.5. Avpixlat producerar i särklass mest redaktionellt material speciellt under åren 2014, 2015 och 2016. Näst mest redaktionellt material publiceras på Nyheter idag. I kommentarsfälten ser vi en liknande tendens. Mest kommentarer på Avpixlat under åren 2014, 2015 och 2016. De andra webbplatserna har mycket färre kommentarer, även om det finns en ökning i antalet kommentarer på Nordfront, som har näst flest kommentarer av de webbplatser vi studerat.

Figur 2.4: Antal artiklar (redaktionellt material) som produceras på respektive webbplats.

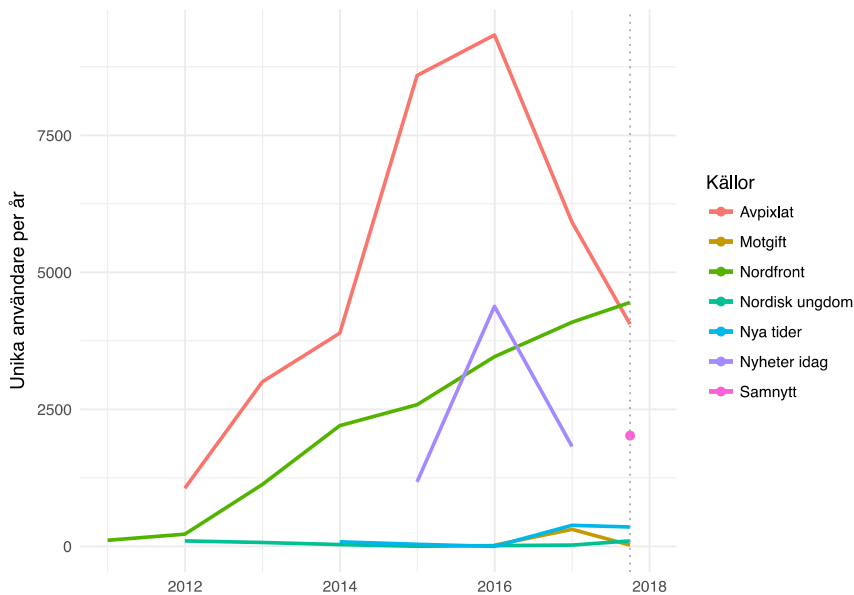

Figur 2.5: Antal kommentarer (användargenererade) som produceras på respektive webbplats.

Antalet aktiva användare på de olika kommentarsfälten varierar över åren. I figur 2.6 visas antalet aktiva användare (unika antalet användare som skriver kommentarer) för varje år. Avpixlat hade högst antal användare i slutet av 2015 (9332 stycken) men har sedan dess minskat kraftigt och är nu nere på 4055 aktiva användare. En liknande trend syns på antalet aktiva användare på Nyheter idag. Antalet användare var som störst i början av 2016 då det fanns 4380 aktiva användare fanns men minskade sedan med mer än hälften till 1822 aktiva användare under 2016.

Antalet aktiva användare på Nordfront har ökat successivt varje år (2010: 111 användare, 2011: 223 användare, 2012: 1130 användare, 2013: 2203 användare, 2014: 2585 användare, 2015: 3460 användare, 2016: 4090 användare och 2017: 4451 användare). Det finns i dagsläget 4451 aktiva användare. Nya tider har haft en ökning i antalet aktiva användare under 2016 till 383 stycken för att sedan ligga kvar på ungefär samma siffror under 2017. Nordfront har haft en tydlig ökning i antalet aktiva användare under flera års tid och antal aktiva användare har för första gången passerat antal aktiva användare på Avpixlat, vilket gör att Nordfront numer har flest aktiva användare.

Figur 2.6: Antalet aktiva användare per år för de olika kommentarsfälten som vi studerat. Nyheter idag kräver från och med 2017 att man är inloggad för att kunna läsa och därför har vi inga data på antalet kommentarer som publicerats under 2017.

2.4 Analysmetoder

Språklig data kan analyseras med hjälp av en mängd olika tekniker. I den här rapporten har vi bland annat använt oss av ett så kallat *semantiskt minne*¹² som läser texten och skapar sig en uppfattning om hur orden i texten har använts, och vilka ord som har använts på liknande sätt. Denna typ av modell kan ses som en form av artificiell intelligens, eller oövervakad maskininlärning, som grundar sig på antagandet att ord som har använts på liknande sätt har liknande betydelser.

Det semantiska minnet lär sig alltså vilka ord som har en betydelsemässig likhet med varandra. Semantiska minnen kan bland annat användas för att identifiera teman i textdata. För att göra detta har vi använt en *klustringsalgoritm* som identifierar grupper av ord som ligger särskilt nära varandra i det semantiska

¹² på engelska kallas denna teknologi *distributional semantic* eller *word embedding* se exempelvis Sahlgren, M., The Word-Space Model: Using distributional analysis to represent syntagmatic and paradigmatic relations between words in high-dimensional vector spaces, Doktorsavhandling Stockholmsuniversitet 2006.

minnet. I avsnitt 5.3 och 6.2 har vi använt detta angreppssätt för att identifiera de vanligaste samtalsämnena på två olika webbplatser. I dessa fall har vi först extraherat de vanligaste orden på respektive webbplats, och sedan klustrat dessa ord i det semantiska minnet. Fördelen med detta angreppssätt är att det är objektivt i den meningen att det endast bygger på vad som finns i datan och de samtalsämnen som ska studeras behöver inte definieras i förväg.

Vi har också använt nyckelordsbaserade analyser. I dessa fall har vi, i samråd med experter, identifierat att antal nyckelord som representerar de frågor (eller teman) vi valt att studera. För att hantera terminologisk variation (d.v.s. skillnader i ordval) använder vi oss av ett semantiskt minne som har läst den relevanta texten och därigenom skapat ett textberoende och domänspecifikt lexikon. Om man "slår upp" ett ord i det semantiska minnet kommer man få till svar andra relaterade ord som troligen är relevanta att inkludera som nyckelord. Nyckelordsvalen blir därigenom oberoende av mänskliga experters förståelse, samtidigt som den terminologin som är specifik för respektive domän fångas upp. Även om nyckelordsexpansionen med hjälp av det semantiska minnet kan göras automatiskt, är det ofta klokt att låta en mänsklig expert bedöma de förslag som genereras av det semantiska minnet, vilket vi också gjort i våra analyser.

2.5 Etiska aspekter av datahantering

Syftet med de analyser som presenteras i den här rapporten är inte att kartlägga privatpersoners åsikter. För att skydda den personliga integriteten har vi enbart hämtat data från källor som är öppna och tillgängliga för alla, det vill säga källor som inte kräver någon form av inloggning eller medlemskap för att kunna läsa. Ingen data har inhämtats från lösenordskyddade sidor, slutna Facebook-sidor, eller andra typer av webbsidor eller sociala medier där användaren vidtagit åtgärder för att hålla upplagt material inom en sluten krets.

Nedladdad data lagras i en kodad form som inte är reversibel. Detta innebär att textinnehållet inte sparas ned som det är, utan det enda som lagras är den information som krävs för vidare automatiserad bearbetning och analys. Därmed minimeras risken för att enskilda individer eller deras åsikter kan identifieras. Kodningen består av att vissa delar av datan lagras i vektorer. De delar av datan som lagras är utvalda egenskaper (även kallade *features*, eller särdrag) som beskriver datan på ett sådant sätt att vi kan utföra våra analyser. Den automatiska databehandling som tillämpas minimerar behovet av mänsklig inblandning i processen, vilket i sin tur också minimerar inverkan på enskilda individers integritet. Mer information om etiska aspekter på analys av data finns i den första rapporten som släpptes inom ramen för det här uppdraget.¹³

¹³ Hatbudskap och våldsbekämpande extremism i digitala miljöer. FOI-R--4392--SE, 2017.

3 Främlingsfientliga grupper psykologi

För att förstå den dynamik som ligger till grund för retoriken i de radikalnationalistiska miljöerna använder vi begrepp och teorier hämtade från psykologin. Det finns en rad olika psykologiska och sociologiska förklaringar till varför människor kan ogilla andra till den grad att de finner det befogat att ta till fysiska eller verbala kränkningar, hot och attacker.

Mycket av det vi definierar som hat är grundat i fördomsfullhet. I det här avsnittet diskuterar vi de mekanismer som leder till fördomsfullhet, vad som får individer att favorisera sin grupp och missgynna andra, och hur dessa mekanismer under vissa omständigheter kan leda till en avhumanisering av individer som tillhör andra grupper.

3.1 Fördomsfullhet: gruppfaktorer

Eftersom människor generellt sett är beroende av varandra för sin överlevnad, är det ett evolutionärt betingat behov att tillhöra en grupp.¹⁴ Att vi tenderar att betrakta oss själva som del i olika grupper, och ofta bygger stora delar av våra identiteter på grupp tillhörighet, är en naturlig följd av denna betingning.¹⁵ Förutom de konkreta fördelarna i form av skydd, samarbete etcetera, är tillhörighet till en grupp vi tycker om viktig för en positiv självbild.¹⁶ Grupp tillhörigheten kan vara baserad på familj, etnicitet, utbildning eller gemensamma åsikter. Varje individ tillhör därmed ett stort antal grupper, men kan fortfarande uppleva vissa gemenskaper som viktigare än andra. I synnerhet tillhörighet baserad på åsikts gemenskap kring grundläggande värderingar kring till exempel rättvisa, religion eller familj är ofta viktiga för identitetsbyggande.¹⁷ I digitala miljöer är det lätt även för individer med åsikter som kan vara mindre accepterade och kanske till och med icke tillåtna i andra sammanhang att söka och komma i kontakt med likasinnade.¹⁸

¹⁴ Brewer, M. B. The importance of being we: Human nature and intergroup relations. *American Psychologist*, 62, 726-738, 2007.

¹⁵ Turner, J. C., & Tajfel, H. The social identity theory of intergroup behavior. *Psychology of intergroup relations*, 7-24, 1986.

¹⁶ Tajfel, H. Social psychology of intergroup relations. *Annual review of psychology*, 33, 1-39, 1982.

¹⁷ Ysseldyk, R., Matheson, K. and Anisman H. Religiosity as identity: Toward an understanding of religion from a social identity perspective. *Personality and Social Psychology Review*, 14, 60-71, 2010.

¹⁸ Warner, B. R. Segmenting the electorate: The effects of exposure to political extremism online. *Communication Studies*, 64, 430-444, 2010.

Den som identifierar sig som medlem i en grupp anpassar ofta sina värderingar och beteenden, och sitt sätt att tolka världen, så att de ska överensstämma med gruppens. Denna anpassning från gruppmedlemmarna leder till en konformitet (likformighet)¹⁹ i gruppen vad gäller till exempel attityder och beteende. Konformitet och snäva gruppnormer (osynliga regler, ”så här brukar vi göra”) motverkar självständigt och kreativt tänkande, vilket kan göra det svårt för medlemmarna att tänka fritt utanför gruppnormerna. Konformiteten kan också leda till ett förenklat svartvitt tänkande som gör att de konflikter som oundvikligen emellanåt uppstår med andra grupper inte går att lösa på ett konstruktivt sätt.

En annan effekt av att tillhöra en grupp baserad på åsiktsgemenskap är *gruppolarisering*, det vill säga att människors attityder inom en grupp förstärks och blir mer extrema.²⁰ Tror vi på dödsstraff så kommer vi med stor sannolikhet att göra det i ännu större utsträckning efter att ha spenderat tid tillsammans med en grupp människor som har en liknande åsikt. Detta beror på att vi i en sådan grupp kommer att få vår åsikt bekräftad, vilket gör att det känns bekvämt att ha åsikten. Vi kommer också sannolikt att höra flera argument för dödsstraff och vi kommer dessutom att höra argumenten ofta, vilket får det att verka som att det är en naturlig och självklar åsikt. Förutom att förstärka åsikter har gruppolarisering effekten att distansera gruppen från andra grupper och tenderar dessutom att få gruppen att fatta extrema beslut. En möjlig förklaring till gruppolarisering är att extrema åsikter ger hög status eftersom det betraktas som tecken på hängivenhet. Det gör medlemmarna mer benägna att uttrycka mer extrema åsikter. Det kan till och med bli en ”tävling” om att bli den som är mest extrem.

Dynamiken i grupper påverkar naturligtvis både synen på gruppen vi verkar inom (ingruppen/”vi”) och individer som inte ingår i samma grupp (utgruppen/”dem”). Vi blir mindre benägna att se dem som individer och ser dem istället alltmer utifrån stereotyper och bli föremål för fördomsfullhet.²¹ Stereotyper är mentala representationen av individer och grupper. Stereotypa uppfattningar om olika sociala grupper lärs kontinuerligt och lagras i minnet för att påverka hur vi interagerar med berörda grupper eller individer som vi ser som representanter för en viss grupp²². Stereotypa uppfattningar kan vara både positiva (t.ex. Japaner är artiga) och negativa (t.ex. invandrare är kriminella).

¹⁹ Gilbert, D. T., Fiske, S. T., & Lindzey, G. (Eds.). *Handbook of Social Psychology* (5th ed.). New York: Wiley. ISBN: 978-0-470-13748-2, 2010.

²⁰ Myers, D. G. The polarizing effects of social comparison. *Journal of Experimental Social Psychology*, 14, 554-563, 1978.

²¹ Rubin, J.M. & Badaea, C. They're all the same!. But for several different reasons: A review of the multicausal nature of perceived group variability, *Current Directions in Psychological Science*, 21, 367-372, 2012.

²² Macrae, C. N., & Bodenhausen, G. V. Social cognition: Thinking categorically about others. *Annual Review of Psychology*, 51, 93-120, 2000.

Medan stereotyper på individnivå kan vara berättigade (en invandrare jag känner säljer knark) leder generaliseringen av dessa över en hel grupp (alla invandrare säljer knark) till felaktiga bedömningar. Vår känslighet att observera negativ information (för vår överlevnad skull) bidrar till ytterligare komplikationer för våra eventuella bedömningar av andra. Att vissa grupper exponeras oftare i negativa sammanhang (krig i Syrien) vilket leder till att de associeras mer med negativa stereotyper (Syrier är aggressiva och dödar varandra) bidrar till ännu mer komplexitet i samband med våra bedömningar av andra. Kombinerar vi detta med tanken om att vi behöver ständigt kategorisera och generalisera för att förenkla en komplicerad vardag kan stereotypa uppfattningar leda till felbedömningar i större utsträckning. Stereotypa uppfattningar kan lätt skapas och spridas och en etablerad stereotyp tenderar att ”leva” länge eftersom människor sällan har tid och resurser att investera för att försöka ”avлива” de existerande uppfattningarna.²³ Kategorisering och stereotypt tänkande är centrala element i fördomsfullhet.

Fördomsfullhet definieras ofta som negativa attityder mot en individ baserad på dennes grupptillhörighet (t.ex. kvinna, man, homosexuell, svensk, invandrare). Den definitionen anses dock inte optimal alla gånger. Till exempel, sexism handlar inte alltid om negativa attityder gentemot kvinnor utan snarare mindre positiva/gynnsamma attityder mot kvinnor, jämfört med män. Den typen av anmärkningar har kommit att färga senare definitioner av fördomsfullhet där betoningen görs på frågan om nedvärdering av en individ baserad på dennes grupptillhörighet.²⁴ Ur ett psykologiskt perspektiv kan grupptillhörighet baseras på många olika aspekter hos individen, till exempel, kön, etnicitet (eller ras), hudfärg eller yrkestillhörighet men också nationalitet. Forskning visar att fördomsfullhet inte bara förekommer på basis av grupptillhörigheter som kan vara medfödda eller något som individen har investerat en del för att bli del av (t.ex. yrke, utbildning). Vi kan alliera oss med eller favorisera grupper som vi bara tror sig ha något gemensamt – det vill säga gruppmedlemskap kan baseras på ”lösa grunder”. Samtidigt kan vi ogilla grupper som vi inte har någon aning om, eller som inte ens existerar²⁵. Med andra ord kan fördomsfullhet uppstå även när den gemensamma nämnaren i en grupp är ytterst minimal eller till och med obefintlig.

²³ Moreno, K. N., & Bodenhausen, G. V. Resisting stereotype change: The role of motivation and attentional capacity in defending social beliefs. *Group Processes & Intergroup Relations*, 2, 5-16, 1999.

²⁴ Bergh, R. *Prejudiced Personalities Revisited: On the Nature of (Generalized) Prejudice* (Doctoral dissertation, Uppsala University, Sweden), 2013.

²⁵ Bergh, R., Akrami, N., Sidanius, J., & Sibley, C. Is group membership necessary for understanding generalized prejudice? A re-evaluation of why prejudices are interrelated. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111, 367-395, 2016.

3.2 Fördomsfullhet: individfaktorer

Det är inte bara kategoriseringsprocesser och stereotyp tänkandet som förklarar förekomsten av fördomsfullhet och synen på den andra. Fördomsfullhet kan också förklaras med individens karaktäristiska särdrag eller personlighet.²⁶ Omfattande forskning visar att det finns starka (negativa) samband mellan olika grundläggande personlighetsfaktorer (vänlighet och öppenhet) och fördomsfullhet gentemot olika grupper (t.ex. kvinnor, homosexuella, invandrare). Individer med lång vänlighet och öppenhet tenderar att visa fördomsfullhet i större utsträckning. En slutsats av den forskningen är att fördomsfullhet kommer någonstans inifrån individen och är inte bara resultatet av sociala konstruktioner som många stereotyper och grupptillhörigheter kan vara. Ett ytterligare stöd för tanken om att fördomsfullhet kommer inifrån individen är resultat från studier som visar starka (positiva) samband mellan fördomsfullhet gentemot olika grupper. Det vill säga en person som uppvisar fördomsfullhet mot kvinnor gör med stor sannolikhet också det mot homosexuella, invandrare och andra grupper. Detta fenomen kallas för generaliserad fördomsfullhet och betraktas som centralt för tanken om att fördomsfullhet kommer någonstans inifrån individen.

Sambandet mellan grundläggande personlighet och fördomsfullhet är dock inte alldeles enkel då den påverkas (medieras) av andra faktorer. Här finns det två faktorer som anses ha stor betydelse för hur fördomsfull en individ kan bli. Den första faktorn är sprungen ur teorin om auktoritär personlighet (authoritarian personality), och senare right-wing authoritarianism.²⁷ Individer med hög grad av auktoritär personlighet tenderar att a) underkasta sig auktoriteter som de anser är legitima, b) uppvisa aggression gentemot personer från utgrupper och som av legitima auktoriteter anses avvikande och c) fäster sig starkt vid traditioner och av legitima auktoriteter upprättade sociala normer. En omfattande mängd forskning som visar ett starkt (positivt) samband mellan auktoritär personlighet och fördomsfullhet mot en rad olika grupper. Teorin om auktoritär personlighet etablerades efter andra världskriget då bland annat psykologer, filosofer och sociologer försökte finna en förklaring till människors beteende före och under krigsåren. Senare forskning har kunnat visa att auktoritär personlighet utvecklas utifrån en kombination av uppfostran, sociala samt genetiska faktorer.²⁸

²⁶ Akrami, N., Ekehammar, B., & Bergh, R. Generalized prejudice: Common and specific components. *Psychological Science*, 22, 57-59, 2011.

²⁷ Altemeyer, B. The other "authoritarian personality". In M. P. Zanna (Ed.). *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 30. pp. 47-92). San Diego: Academic Press, 1998.

²⁸ Altemeyer, B. *Right-wing authoritarianism*. Winnipeg, Manitoba, Canada: University of Manitoba Press, 1981.

Den andra faktorn är ursprungen ur teorin om social dominans²⁹ som framhåller att alla samhällen tenderar att vara strukturerade kring hierarkier mellan grupper. Vissa grupper anses ha högre status än andra. En viktig tanke i denna teori är att vissa individer tenderar att acceptera hierarkier och hierarkiska strukturer mer än andra. Det finns med andra ord individuella skillnader i hur vi förhåller oss till hierarkier, det vill säga social dominans. Liksom auktoritär personlighet, har det visat sig att individuella skillnader i social dominans har ett starkt (positivt) samband med fördomsfullhet mot en rad olika grupper. Tillsammans betraktas auktoritär personlighet och social dominans som hittills bästa teoretiska och empiriska förklaringarna av fördomsfullhet och relationer mellan grupper.

3.3 När fördomar övergår till hat

Fördomsfullhet kan delvis förklaras med att människor som visar negativitet gentemot individer från andra grupper gör det för den driva upp sin självkänsla. Ju mer vi nedvärderar grupper vi inte tillhör ("dem") desto mer gynnsamt är det för oss och gruppen vi tillhör ("vi"). Upplevelsen av att den egna gruppen är överlägsen andra, stärker den positiva känslan av att tillhöra en grupp (ingruppen), vilket gör individen alltmer benägen att identifiera sig med gruppen. Därför är betoning av den egna gruppens överlägsenhet ett effektivt medel att hålla kvar och knyta samman gruppmedlemmarna. En gemensam berättelse som återberättas av olika gruppmedlemmar är också ett sätt att stärka sammanhållningen i en grupp.³⁰ I en politisk grupp handlar ofta en sådan berättelse om förhållanden i samhället samt deras orsaker, konsekvenser och lösningar utifrån gruppens perspektiv. I en sådan berättelse figurerar ofta en eller flera utgrupper som hålls ansvariga för till exempel eventuella missförhållanden. Ett exempel är Nordiska motståndsrörelsens webbplats Nordfront (som undersöks i kapitel 5) som i sina artiklar reproducerar en berättelse om hur Sverige håller på att förstöras av lägre stående kulturer som importerats av en naiv vänsterrörelse och en judisk maktelit.

När det upplevs föreligga ett hot mot individer, folk eller viktiga värden, eller en konkurrens om resurser, utvecklas ofta partiskheten gentemot den egna gruppen till direkt negativa uppfattningar om, eller rent av hat mot och avhumanisering av utgruppen.³¹ Denna process har förmodligen en evolutionär grund, eftersom vi ibland kan behöva försvara oss med våld om vi blir hotade, vilket är lättare att göra om vi betraktar motståndaren som mindre mänsklig. Men mekanismen som

²⁹ Sidanius, J., & Pratto, F. Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression. New York, NY: Cambridge University Press, 1999.

³⁰ McMillan, D.W., & Chavis, D.M. Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology*, 14(1), 6-23, 1986.

³¹ Haslam, N. Dehumanization: An integrative review. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 252-264, 2006.

leder till grupphat kan inte skilja på konkreta och abstrakta hot, verkliga eller inbillade hot.

Föreställningen om att en viss grupp utgör ett hot är grundläggande i alla våldsbejakande ideologier, vilket utnyttjas i dessa gruppers upplysningsverksamhet. Förutom att främja våld, har föreställningen om en hotfull oppositionell grupp, en gemensam fiende, som konsekvens att den ytterligare ökar sammanhållningen inom gruppen. I synnerhet bland grupper som upplever sig motarbetade av majoriteten uppstår en stark gemenskap som kan motivera individer att stanna kvar i, och anpassa sig alltmer till gruppen. Människor har således psykologiska motiv att stanna i grupper trots att dessa grupper står i marginalen. Genom att avhumanisera en annan grupp kan dessa grupper skapa större sammanhållning och stärka den kollektiva identiteten/självbilden hos medlemmarna. Den positiva gruppidentiteten förstärks ytterligare genom att det också erbjuds ett drag av altruism i ideologin, det vill säga att inte bara den egna gruppen av likasinnade ska försvaras, utan även andra grupper som förtjänar att värnas (t.ex. svenska pensionärer, arbetare och kvinnor). Föreställning om hot från en stereotypiserad och nedvärderad fiende bryter ned den moraliska spärr som hindrar oss från att använda systematiserat våld mot medmänniskor. Det blir inte bara rättfärdigat, utan moraliskt påbudet, att använda våld.

4 Hat

I föregående kapitel diskuterades hur fientliga attityder mot grupper uppstår ur fördomar. I sin mest extrema form tar sig dessa fientliga attityder uttryck av *hat*. Hat i denna bemärkelse kan betraktas som ett sammansatt känslomässigt tillstånd, innefattande emotioner som till exempel vrede, rädsla, äckel, förakt eller avsky. När dessa emotioner förekommer i hög intensitet tillsammans med ett starkt engagemang leder det till en önskan att undvika, straffa, eller utrota objektet.³² Hat är relativt stabilt över tid och upprätthålls av ett tillskrivande av negativa, omoraliska eller hotfulla egenskaper till objektet. Tillståndet kan påverka individers beteende såtillvida att de blir mer benägna att skada objektet, fysiskt, verbalt eller ekonomiskt.³³ Orsakerna till hat varierar givetvis mellan personer och situationer. Ofta kan det vara grundat på konkreta oförrätter, men hat som riktas mot större grupper av individer som upplevs dela någon egenskap är ofta grundat i fördomar.³⁴

Hatbrott är brott som riktas mot människor på grund av deras grupptillhörighet som till exempel etnicitet, kön, religion, politiska åsikter, eller sexuell läggning.^{35,36} Hatbrott innefattar angrepp mot en individs (t.ex. journalister, debattörer och politiker) eller grupper (t.ex. homosexuella, invandrare, muslimer, judar) identitet och värdighet men också hets till våldshandlingar med avsikt att skada eller till och med utplåna individen eller gruppen ifråga. Förutom sambandet med fördomsfullhet betraktas hatbrott som ett uttryck för bristande respekt för mänskliga rättigheter och människors lika värde.³⁷

Sambandet mellan å ena sidan upplevelsen av hat, och å andra sidan hatfulla handlingar som till exempel hatbrott, är dock inte nödvändigt. Undersökningar av motiven för hatbrott visar att gärningsmännen ofta motiveras av att de är uttråkade eller vill höja sin status bland vännerna, snarare än av några starka aversiva känslor mot objektet.³⁸ Även de personer som skriver hatbudskap

³² Sternberg, R. A duplex theory of hate and its development and its applications to terrorism, massacres and genocide. *Review of General Psychology*, 7, 299-238, 2003.

³³ Zick, A., Küpper, B., & Hövermann, A. (2011). *Intolerance, prejudice and discrimination: A European report*. Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung.

³⁴ Zick, A., Küpper, B., & Hövermann, A. (2011). *Intolerance, prejudice and discrimination: A European report*. Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung.

³⁵ Gerstenfeld, Phyllis B. *Hate crimes. Causes, Controls and Controversies*. London: Sage, 2003.

³⁶ Petrosino, C. *Connecting the past to the future. Hate crime in America. I: Hate and bias crime: a reader*. New York: Routledge, 2003.

³⁷ Brottsförebyggande rådet, Brå. *Hatbrott 2012 Statistik över självrapporterad utsatthet för hatbrott och polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv. Rapport 2013:16*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet, 2013.

³⁸ McDevitt, J., Levin, J., & Bennett, S., Hate crime offenders: An expanded typology. *Journal of Social Issues*, 58(2), 303-317, 2002.

på internet gör det ofta av andra anledningar än att de hatar objektet, till exempel i syfte att höja sin status bland likasinnade, eller för att de tycker att det är spännande. Däremot brukar det efterhand ske en polarisering (se kapitel 3) av åsikterna hos personer som regelbundet tar del av och reproducerar hatfulla budskap på internet.³⁹ Beteendet att sprida hatbudskap kan alltså, om det upprepas regelbundet, leda till mer fientliga attityder hos såväl sändarna som mottagarna av budskapen. Sambandet mellan hat som upplevelse och hat som beteende tycks alltså vara komplext och sakna enkla orsakssamband. I den här rapporten ligger fokus på hat som beteende, och i synnerhet sådant hat som är grundat på fördomar.

4.1 Hatsajter, hatgrupper och viralt hat

Termen *näthat* har kommit att bli ett samlingsnamn för olika former av hot, trakasserier och mobbing i digitala miljöer. En grupp av individer som förmedlar hat kallas ofta för *hatgrupp* och de digitala miljöer där hatet förmedlas för *hatsajter*. Att bedöma huruvida en viss grupp är en hatgrupp eller inte beror givetvis på var man väljer att dra gränsen mellan hat och negativa attityder. Därför beror klassificeringen av näthat, hatgrupper och hatsajter på vem det är som gör bedömningen. Till exempel omnämns emellanåt den svenska webbsidan Avpixlat som en hatsajt⁴⁰, medan talespersoner för Avpixlat argumenterar för det motsatta⁴¹.

Det finns ett flertal exempel hur digitala hatkampanjer som organiserats av grupper fått stor uppmärksamhet i media.⁴² Ett sådant fenomen är Gamergate. Gamergate är en subkultur som kom till när den amerikanska TV-spelutvecklaren Zoe Quinns ex-pojkvän skrev ett blogginlägg där han anklagade Quinn för att ha varit otrogen med en spelrecensent för att hennes spel skulle få bättre recensioner. Blogginlägget ledde till viral spridning av hat både mot Quinn och andra kvinnor i spelbranschen under hashtaggen #GamerGate. Quinn fick ta emot ett flertal dödshot och tvingades även lämna sitt hem. Ett annat exempel är Pizzagate – en konspirationsteori som spreds under den amerikanska presidentvalskampanjen 2016. Teorin gick ut på att medlemmar i det demokratiska partiet var kopplade till en pedofilring som hade en pizzarestaurang i Washington som mötesplats. Konspirationsteorin fick en viral spridning som i slutet på 2016 kulminerade i en skottlossning på den utpekade restaurangen. Skottlossningen orsakades av en 28-årig man som själv ville undersöka huruvida barn hölls fångna i pizzerian.

³⁹ Wojcieszak, M., 'Don't talk to me': effects of ideologically homogeneous online groups and politically dissimilar offline ties on extremism. *New Media & Society*, 2010.

⁴⁰ Avixpat är, och förblir en hatsajt. Redaktionen motargument. *Motargument*, 2 juni 2015

⁴¹ Dagerlind, M. Avpixlat är ingen hatsajt, *Journalisten* 25 februari, 2014.

⁴² Nordberg, K. V., "Vi måste veta att hatet kan vara orkestrerat" *SVT nyheter*, 3 december 2016.

Gamergate och Pizzagate representerar ett allt vanligare fenomen på internet, där en grupp har en motsatt bild av verkligheten än den som skildras i media. Misstanken om att med media drivs av politiska motiv leder till att det skapas egna källor till information. Ett svenskt exempel på en viral hatkampanj uppstod kring Åhléns luciareklam julen 2016. På reklambilden var en mörkhyad pojke iklädd klassiska Luciakläder, vilket ledde till att det på kort tid skrevs ett hundratal rasistiska och hatiska kommentarer på Åhléns Facebooksida. Detta ledde i sin tur till att Åhléns valde att avbryta kampanjen och ta bort bilden. Senare visade det sig att det var en Facebookgrupp som organiserat hatkampanjen.⁴³

Ett närbesläktat fenomen till hatkampanjer är *trollning*. Att trola är att medvetet vilseleda andra om sin identitet och/eller sina åsikter i syfte att skapa splittring och förvirring eller konflikt bland mottagarna.⁴⁴ Traditionell trollning har vanligtvis utövats utan annat syfte än att provocera för sakens skull, för att roa sig själv och eventuellt andra som kan se igenom trollningen. Trollning är också ett sätt att avgöra vem som tillhör ingruppen (se kapitel 3). De som låter sig vilseledas har inte förstått de sociala koderna och kan därför inte antas tillhöra gruppen.⁴⁵ På senare tid har även politisk trollning, inte minst från alt-right-håll, blivit ett inflytelserikt fenomen.⁴⁶ Oavsett trollningens syfte, är det ett aggressivt beteende som inte sällan tangerar mobbing. En lyckad trollning medför makt eftersom den skapar oro och förvirring bland mottagarna. En studie av Buckels et al. visar att personer som helst använder internet för att trola, har mer psykopatiska och sadistiska personlighetsdrag än personer som hellre använder internet för att exempelvis diskutera eller skaffa vänner.^{47,48}

⁴³ Sundell, J. Högerextremister bakom hatdrevet mot Åhléns Lucia. SVT nyheter, 13 december 2016.

⁴⁴ Hardaker, C. Trolling in asynchronous computer-mediated communication: From user discussions to academic definitions. *Journal of Politeness Research*, 6, 215–242, 2014.

⁴⁵ Tepper, Michele. Usenet communities and the cultural politics of information. In David Porter (ed.), *Internet culture*, 39-54. New York: Routledge, 1997.

⁴⁶ Se t ex Osnos, E. The year of the political troll. *The New Yorker*, 19 maj 2016.

⁴⁷ Buckels, E. E., Trapnell, P. D., & Paulhus, D. L. Trolls just want to have fun. *Personality and Individual Differences*, 67, 97-102, 2014.

⁴⁸ Eftersom resultaten är baserade på enkätsvar kan vi dock inte bortse från risken att respondenterna trollade även när de svarade på enkäten.

4.2 Hatsymboler

För att en grupp ska kunna hålla samman behövs olika element som till exempel delade attityder, värderingar och mål. Viktigt är också att det finns synliga markörer som signalerar grupptillhörighet.⁴⁹ Dessa markörer kan till exempel vara ett klädesplagg eller en uniform men också en symbol. Användningen av symboler är ett sätt för medlemmarna dels att visa varandra grupptillhörighet, och dels att visa utåt att de representerar gruppen. En symbol blir ännu mer viktig om den anknyter till gruppen historia. Symboler fungerar lika ofta som identitetsstärkande för gruppens medlemmar (inåt) som de används för att sända signaler till andra grupper (utåt). Symboler kan markera status, aktivera en tanke om gruppens historia och funktion, men också i vissa sammanhang skapa rädsla hos eller förolämpa motståndare/fiender.⁵⁰ Att rita hakkors på väggen till en judisk församling är ett sådant exempel.⁵¹

Nedan följer en beskrivning av några symboler som används av hatgrupper. Det är långt ifrån en uttömmande beskrivning utan ska endast se som ett urval av symboler. Mer utförliga samlingar av hatsymboler har exempelvis gjorts av amerikanska Anti-Defamation League (ADL)⁵² och svenska Expo⁵³.

⁴⁹ Se Keblusek, L., Giles, H., & Maass, A. Communication and intergroup life: How language and symbols shape intergroup relations. *Group Processes & Intergroup Relations*, 20, 632-643 2017 och Nisbet, R. & Perrin, R.G. *The Social Bond*. New York: Knopf. 1977.

⁵⁰ Callahan, S. P., & Ledgerwood, A. (2016). On the psychological function of flags and logos: Group identity symbols increase perceived entitativity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 110, 528-550.

⁵¹ Willingham, AJ, These are the new symbols of hate, CNN, 22 Februari 2017.

⁵² www.adl.org

⁵³ www.expo.se

Bloddroppe – Ku Kux Klans symbol består av ett vitt kors med en röd bloddroppe i. För att inte var allt för uppenbara har numera KKK anhängare börjat använda sig av enbart blodsdroppen för att markera tillhörighet.

Othala runan – Används av nationalsocialistiska grupper i USA som ersättning för svastikan.

RJM – RJM står för Robert Jay Mathews, en amerikansk nynazist som var ledare för den amerikanska vitmakt gruppen The Order. Robert Jay Mathews dog i en skottlossning med polis 1984. Bokstavskombinationen RJM förekommer ofta tillsammans med en gravsten och används för att hedra den avlidne.

Svastikan (hakkors) – En av de absolut mest kända hatsymbolerna är svastikan eller hakkorset som de tyska nazisterna tog som sin symbol i början på 1920-talet. Svastikan är en gammal symbol som används i flera kulturer i olika delar av världen där den haft olika betydelse (exempelvis sol och lycka) men de flesta av oss förknippar nog svastikan med nazister.

Tors hammare – Tors hammare används av naziströrelsen för som en symbol för stryka och kraft. Tors hammare är dock en symbol som inte bara används av nazister utan också av historieintresserade eller personer som intresserar sig för asatron (eller som helt enkelt bara tycker att det är en snygg symbol).

Tyrrunan (Tyr) – Runan användes av Hitlers nazister och har efter andra världskriget fortsatt att användas av några av de mest militanta nazistiska organisationerna. Tyr är också Nordiska motståndsrörelsens symbol (se kapitel 5).

((( )))

(((echo))) – Trippla parenteser runt namn används för att märka personer eller organisationer med förment judisk anknytning. Målet med detta var att förenkla antisemitiska sökningar på Twitter, det vill säga att göra det enklare att hitta inlägg där författarna använde sig av trippelparenteser runt judiska namn. Twitter har sedan dess ändrat sin sökfunktion så att parenteser inte tas med i sökningen men trippelparenteser används fortfarande både på och utanför Twitter för att markera sådant som uppfattas som judiskt.⁵⁴

Grodan Pepe – Skapades 2005 av Matt Furie och dök upp på internet någon gång under 2008. Under 2015 började Pepe användas som symbol för alt-right rörelsen för att håna politiker och för att göra rasistiska och sexistiska kommentarer.⁵⁵ Trots att försök gjorts att rädda grodan Pepe från att kopplas ihop med alt-right rörelsen (bland annat under hashtaggen #savepepe⁵⁶) så klassades Pepe som en hatsymbol i september 2016 av amerikanska ADL (Anti-Defamation League).

88

88 – Siffran 8 står för alfabetets 8:e bokstav (H), kombinationen 88 står således för HH vilket i sin tur är en förkortning av Heil Hitler.

18

18 – Siffran 1 står för alfabetets första bokstav (A), 8 för alfabetets 8:e bokstav (H), kombinationen 18 står således för AH vilket i sin tur är en förkortning av Adolf Hitler

14

14 – Siffran 14 hänvisar vanligtvis till de 14 orden: *Vi måste säkra existensen för vårt folk och en*

⁵⁴ Caffier, J., Get to Know the Memes of the Alt-Right and Never Miss a Dog-Whistle Again. VICE 25 januari 2017.

⁵⁵ Beatley, M., From Pepe the Frog to Pepe Le Pen: The Life and Times of a Political Meme, VICE motherboard 8 maj 2017.

⁵⁶ADL Joins With “Pepe” Creator Matt Furie in Social Media Campaign to #SavePepe. Pressrelease från www.adl.org

*framtid för våra vita barn*⁵⁷ som är ett välkänt citat av David Lane (en amerikansk vit nationalist som dömdes till 190 års fängelse för inblandning i mordet på radiomannen Alan Berg). I vissa fall används även 14 för att hänvisa till en annan slogan "Because the beauty of the White woman must not perish from the earth."

1488

14/88, 1488 – Genom att kombinera siffrorna 14 och 88 hänvisar man vanligtvis till de 14 orden följt av Heil Hitler. David Lane använde sig av sifferkombinationen 14-88 för att hänvisa till sina 14 ord och ett manifest vid namn 88 Precepts som han skrev i under sin tid i fängelse.

100%

100% – Genom att skriva 100% refererar man till uttrycket 100% vit.

WP

WP – Förkortningen står för *white pride* (ungefär vit stolthet), ett motto som används av nazistiska grupper. Det används också som slogan för det välkända internationella forumet Stormfront som grundades 1997 av den före detta Ku Kux Klan medlemmen Don Black.

WPWW

WPWW – Förkortningen står för *white pride worldwide*. Denna slogan används i sin helhet av webbplatsen Stormfront (internets äldsta hatsida).

Förutom de ovan nämnda symbolerna finns det ett antal symboler, eller memes (se kapitlet 2.1), som har börjat som skämt men blivit tätt sammankopplade med rasistiska uttryck. Dessa symboler tycks ha skapats av

⁵⁷ Originalet på engleska "*We Must Secure The Existence Of Our Race, And A Future For White Children*"

alt-right rörelsen med avsikten att förlöjliga dem som inte har samma åsikter och som ofta kallas för ”politiskt korrekta”.⁵⁸

Mjolk – Associationen mellan mjölk och vit makt-rörelsen aktualiserades under 2017 då mjölkdrickande vitmakt anhängare började figurera i skådespelaren Shia LaBeoufs Trump-kritiska videoinstallation. Mjolkdrickandet speglar föreställningen om den vita kroppens perfektion och kan spåras tillbaka till den genetiska mutation som ligger bakom många nordeuropéers förmåga att tillgodogöra sig mjölk som vuxna. Referenser till mjölk används bland annat av en av USA:s mest framträdande vit-maktanhängare, Richard Spencer, som skrivit texten ”*I’m very tolerant... lactose tolerant*” (”jag är väldigt tolerant... laktostolerant”) tillsammans med en symbol som visar ett glas mjölk i sin Twitter-profil.

OK-tecknet – att göra OK-tecknet, det vill säga när pekfingeret och tummen som hålls i en cirkel, medan övriga tre fingrar pekar uppåt anses av vissa vara på väg att bli en hatsymbol. Genom att göra OK-tecknet så kan utläsa bokstäverna W och P det vill säga förkortningen av *white power*. Det sägs vara en av skribenterna på forumet 4chan som startade en kampanj för att sprida ryktet om ok-tecknets nya innebörd.⁵⁹

4.3 Citattecken som dispytmarkörer

Citattecken används normalt antingen för att markera direkta citat eller för att markera att ett ord eller ett uttryck används på ett annorlunda eller nytt sätt. Ett

⁵⁸ See text by Grey Ellis, E. ”The Alt-right’s newest ploy? Trolling with false symbols.” *Wired*, 10 maj 2017.

⁵⁹ Buncombe, A., Anti Defamation League says 'OK' hand sign not a white supremacist hate symbol. *Independent*, 4 maj 2017.

relativt nytt specialfall av den senare användningen är att markera en ironisk eller sarkastisk användning av ett ord eller ett uttryck. Denna användning av citattecken markerar inte bara att ordet eller uttrycket används på ett speciellt sätt som bör noteras, utan även att själva ordet eller uttrycket är föremål för dispyt, och alltså kan ifrågasättas. Ofta vill man med en sådan användning av citattecken dels ifrågasätta legitimiteten hos ett ord eller uttryck, och dels vill man förminska ordet eller uttryckets värde; man markerar helt enkelt att man inte håller med om den gängse användningen av ordet eller uttrycket. Vi kallar denna form av användning av citattecken för en *dispytmarkör*, eftersom det markerar att ordet eller uttrycket i fråga är föremål för kontrovers.⁶⁰ I talspråk används dispytmarkörer genom att markera citattecken med fingrarna vid ett yttrande. Dispytmarkörer har på senare tid blivit ett välanvänt retoriskt verktyg, inte minst inom politisk diskurs.⁶¹

4.3.1 Användandet av dispytmarkörer i två digitala miljöer

Vilka ord som man väljer att markera med dispytmarkörer skiljer sig givetvis mellan olika miljöer eftersom användandet är beroende på vilka uttryck man vill distansera sig från. Vi har valt att studera två olika digitala miljöers användande av dispytmarkörer. För att göra detta har vi sökt igenom allt redaktionellt material och alla kommentarer och plockat ut några av de ord där citattecken används som dispytmarkörer. Tabell 4.1 visar några av de vanligt förekommande ord som används med dispytmarkörer på Avpixlat och Nordfront. Man kan tydligt se att det är vitt skilda ord som används med dispytmarkörer i de olika miljöerna och de ord som man använder med dispytmarkörer säger också mycket om de olika miljöerna. På Avpixlat används dispytmarkörer framför allt när man diskuterar flyktingar medan man på Nordfront kan koppla användandet av dispytmarkörer till ideologiska nationalsocialistiska begrepp.

Avpixlat och flyktingar

På Avpixlat används dispytmarkörer i stor utsträckning när man pratar om flyktingar, genom att sätta dispytmarkörer på ordet flyktingar ifrågasätter man om huruvida flyktingar verkligen är personer som är på flykt. På samma sätt gör man med begreppet ensamkommande som används för att diskutera den grupp flyktingar som består av ensamkommande barn. Att barn sätts inom citattecken beror på att författarna inte tror att de flyktingar som säger sig vara under 18 år (och räknas som barn i laglig mening) talar sanning om sin ålder.

⁶⁰ På engelska kallas denna användning av citattecken för *scare quotes*

⁶¹ Sander, E. Donald Trump and the 'rise' of scare 'quotes'. The Guardian, 14 mars 2017.

Tabell 4.1: Användandet av dispytmarkörer i redaktionellt material och i kommentarsfält. Siffran efter respektive ord anger antal förekomster av ordet.

Miljö	Redaktionellt material	Kommentarsfält
Avpixlat	"ensamkommande" 453 "barn/en" 178 "flyktingar" 90	"ensamkommande" 113 "barn" 108 "flyktingar" 67
Nordfront	"förintelsen" 309 "nazist/er" 247 "demokrati" 44	"nazist/er" 280 "förintelsen" 251 "demokrati" 76

Nordfront och förintelsen

På Nordiska motståndsrörelsens hemsida Nordfront (mer om Nordfront kan man läsa i kapitel 5) används dispytmarkörer framför all kring begrepp som har med förintelsen, nazism och demokrati att göra. Att sätta begreppet förintelsen inom dispytmarkörer är ett sätt att visa att man inte håller med om förintelsens existens - det vill säga de folkmord på framför allt judar som ägde rum under andra världskriget. Om man är förintelseförnekare så förnekar man antingen omfattningen av folkmordet, eller att något folkmord alls skedde under nazisternas tid vid makten. Förintelseförnekelse är olagligt i flera länder, däribland Frankrike och Tyskland. År 1994 antog Europaparlamentet en resolution (B4-0261/94) om främlingsfientlighet, rasism och antisemitism. I resolutionen fastslår Europaparlamentet sin ståndpunkt: att förnekande av Förintelsen inom EU måste betraktas som ett brott, och uppmanar Europeiska unionens medlemsstater att anpassa sin lagstiftning så att den också täcker denna form av rasistisk propaganda. I Sverige är förintelseförnekelse i sig inte olagligt men om förnekelsen syftar till att kränka och skapa missaktning för judar som grupp och dessutom görs på ett sådant sätt att det får spridning skulle kunna utgöra hets mot folkgrupp och därmed vara straffbart.

På Nordfront använder man sig också av dispytmarkörer på orden demokrati och nazism. Anledning till dispytmarkörerna runt nazist är att ordet nazist enligt Nordfront inte bör användas för att beskriva Nordiska motståndsrörelsens ideologi, eftersom tyska nationalsocialisterna inte kallade sig för nazister utan för nationalsocialister. Dispytmarkörer på ordet demokrati kan förklaras av att man på Nordfront hyser en stark misstro mot demokratin. Demokrati anses på Nordfront vara helt beroende av åsikter och därför kan personer som är politiskt

inkorrekta (exempelvis nationalsocialister) anses vara odemokratiska trots att en riktig demokrati borde tolerera allas åsikter.

4.4 Hat mot olika yrkesgrupper

4.4.1 Hatfulla kommentarer

Politiker, journalister och offentliga personer utsätts ofta för hatfulla kommentarer i olika digitala miljöer, framförallt i de svenska invandringskritiska alternativmediernas kommentarsfält. För att skapa en bild av hur man pratar om journalister och politiker har vi valt att beräkna en *hatintensitet* för några utvalda individer. Hatintensiteten bygger på hur ofta ett namn på någon av de individer som vi valt att studera nämns i samma mening som ord som uttrycker ilska, svordomar, död, oro eller nedsättande benämningar. Hatintensiteten är en nyckelordsbaserad analys där vi använder oss av en mängd ordlistor som representerar olika kategorier av ord. I tabell 4.2 visas de olika kategorierna som vi mäter samt några exempelord för varje kategori.

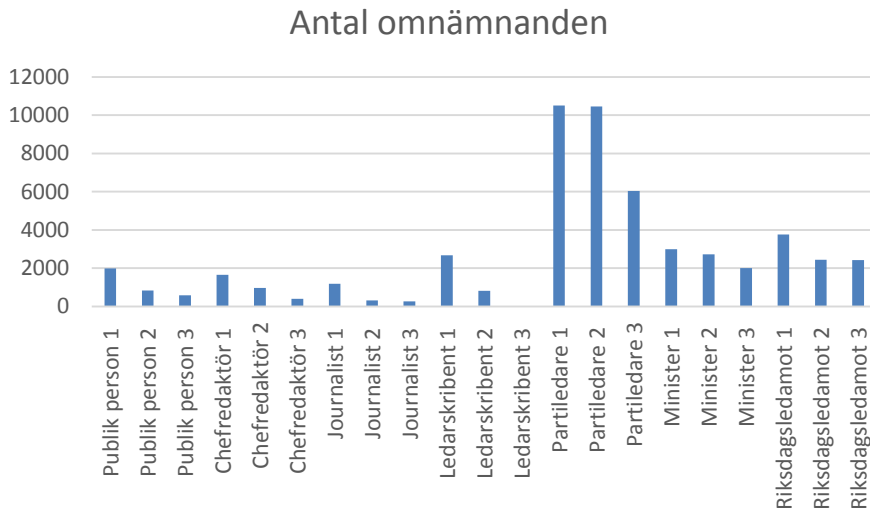
Tabell 4.2: De olika kategorierna som hatintensiteten består av och några exempelord för varje kategori.

Kategori	Exempel på ord
Ilska	Angrepp, anfalla, fiende, frustrerad, hemsk, ond
Svordomar	Arsel, djävla, fan, fitta, hora, rövhål
Död	Dö, kista, slakta, mörda, utrota
Oro	Elände, nervös, misstänksam, oroa, risk
Nedsättande benämningar	Blatte, skäggapa, parasit, babbe, blånegger

Vi har analyserat kommentarsfälten till några av de svenska digitala miljöerna. De miljöer vi analyserat är:

- Avpixlat (www.avpixlat.info) - totalt 3309833 kommentarer.
- Nordfront (www.nordfront.se) - totalt 117 259 kommentarer.
- Nya Tider (www.nyatider.nu) - totalt 2383 kommentarer.
- Nyheter idag (www.nyheteridag.se) - totalt 16143 kommentarer.
- Nordisk ungdom (www.nordiskungdom.com) - totalt 519 kommentarer.

Dessa kommentarsfält hör alla till svenska invandringskritiska webbplatser och en gemensam faktor är att de inte är modererade (även om de olika webbplatsernas ideologiska budskap skiljer sig avsevärt åt).

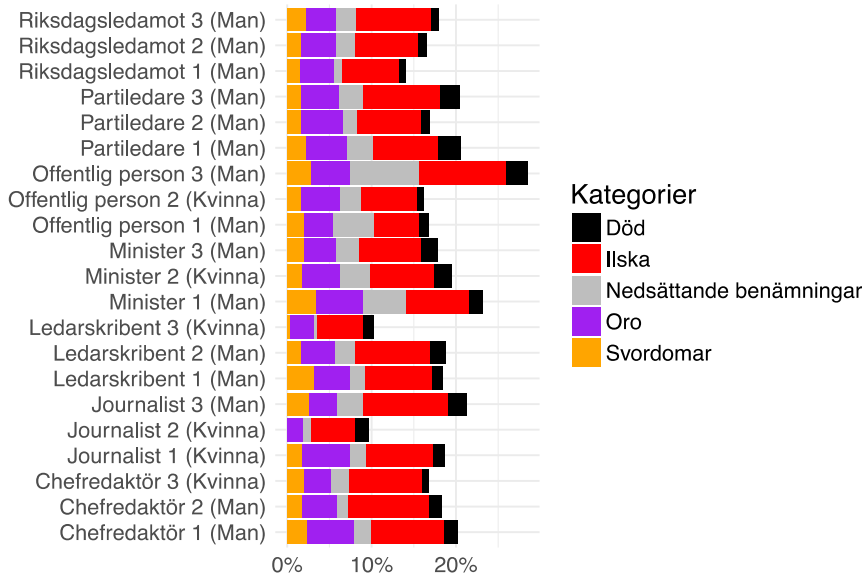

Figur 4.1: Hur ofta de mest frekventa nämnda politikerna, journalisterna och offentliga personerna nämns i de kommentarsfält som vi analyserat.

Vi har valt att studera individer från tre olika grupper: journalister, politiker och offentliga personer. Politikerna har vi delat in i tre grupper: riksdagsledamöter, partiledare och ministrar. Journalisterna har vi också delat in i tre grupper: ledarskribenter, chefredaktörer och journalister. Vi har även valt att inkludera ett antal offentliga personer. Vi valde sedan ut de tre individer från respektive grupp som omnämns flest gånger i kommentarerna. Hur ofta de olika individerna nämns kan man se i figur 4.1. Det är tydligt att politiker nämns mer än journalister och publika personer, i synnerhet partiledarna. Partiledare 1 och 2 nämns exempelvis över 10 000 gånger, och då har vi inte tagit med hur ofta smeknamn och öknamn används utan enbart hur ofta det hela namnet används - med både för- och efternamn.

Om vi istället tittar på hatintensiteten för de individer som finns listade i figur 4.1 ser resultaten annorlunda ut eftersom hatintensiteten inte nödvändigtvis är störst för de individer som nämns oftast. Som tidigare beskrivits så bygger hatintensiteten på hur ofta individens namn nämns i samma mening i samma mening som ord som uttrycker ilska, svordomar, död, rädsla eller nedsättande

benämningar. Figur 4.2 visar hur hatintensiteten för de individer som vi valt att studera. Även om politiker var den grupp som nämndes mest är det inte den grupp som hatas mest. Den individ som har högst hatintensitet är en offentlig person följt av minister, en journalist och en chefredaktör. Ilska är den vanligaste komponenten i hatintensiteten följt av oro. Flera av individerna förekommer i sammanhang med en stor andel nedsättande benämningar och även prat om död.

Figur 4.2: Hatintensitet för de mest frekvent förekommande politikerna, journalisterna och offentliga personerna i vår studie.

5 NMR och Nordfront

Nordiska motståndsrörelsen (NMR) är en nazistisk samlingsorganisation bestående av de svenska, finska, danska och norska motståndsrörelserna.⁶² NMR är också sedan 2015 registrerad som ett politiskt parti i Sverige. NMRs föregångare i Sverige – Svenska motståndsrörelsen – dök först upp under 1990-talet, och har genom åren präglats av en militant struktur och gatuaktivism. Deras aktivitet har utgjorts av fredliga demonstrationer och flygbladsutdelning kombinerat med våldsamma attacker mot antirasistiska möten.⁶³ Dagens Nordiska motståndsrörelse fortsätter traditionen av organiserade demonstrationer men har även anklagats för att med våld hota politiker, till exempel socialdemokraten Pierre Esbjörnsson i Skurup som utsattes för en brandbombsattack samtidigt som NMRs symbol *Tyr* (se avsnitt 4.2) målats på Esbjörnssons husvägg.⁶⁴ NMR själva tog dock avstånd från attentatet via redaktionen på sin officiella webbplats *Nordfront*.⁶⁵ På webbplatsen nordfront.se finns nyhetsrapportering ur ett nationalsocialistiskt perspektiv, men också rapportering av de egna aktiviteterna och krönikor om bland annat livsstil och historia. Genom insändare och kommentarsfält kan även läsarna delta i diskussionen. Nordfront kan, utöver sin funktion som informationskälla, antas vara viktig för identitetsbyggande och sammanhållning i den nationalsocialistiska rörelsen. Genom att väva ihop vinklade nyheter, rapporter om egna aktiviteter, historia och ideologiska argument bygger man en gemensam berättelse som hjälper den enskilda individen att känna sig delaktig och även skapar trygghet genom att utöva en vägledande funktion.

5.1 Nordiska motståndsrörelsens ideologi

En central del i NMRs aktivism kretsar kring gruppens uttalade mål att stoppa det de kallar för *massinvandringen*. NMR betraktar massinvandring som ett hot mot de nordiska folkens särart, som enligt NMR är ett resultat av separation mellan folkslag.⁶⁶ Förutom hotet mot ”*etniska nordeuropéer eller närbesläktade*

⁶² Lindberg, Simon, ”Svenska motståndsrörelsen är död – Länge leve Nordiska motståndsrörelsen!”, *Nordfront*, 2016. <https://www.nordfront.se/svenska-motstandsrörelsen-ar-dod-lange-leve-nordiska-motstandsrörelsen.smr>

⁶³ Löw, Heléne, *Nazismen i Sverige: 2000-2014*, Stockholm, Ordfront: 2015.

⁶⁴ Satz, L. Skurups politiker utsatt för mordbrand, Sydsvenskan 19 september 2016.

⁶⁵ Nordfront, *Expo-Leman ljuger fräckt om motståndsrörelsen: ”Vill avrätta alla politiker”*, 7 oktober 2016. <https://www.nordfront.se/expo-leman-ljuger-frackt-om-motstandsrörelsen-vill-avrätta-alla-politiker.smr>

⁶⁶ ”De nordiska folken har historiskt levt separerade från inblandning av främmande folkslag och har därför i allt väsentligt bevarat en unik genupsättning, kultur och samhällsbyggaranda. Skillnaden mot andra folkslag på jorden kan skådas genom de nordiska folkens utseenden men går betydligt djupare än de rent visuella. Egenskaper som samarbetsvilja, uppfinningsrikedom, ordningssinne,

*folkslag*⁶⁷ hävdar NMR att det finns ett antal säkerhetsrisker med den så kallade massinvandringen, framför allt i form av ökade terrorattentat⁶⁸, våldsamt agerande⁶⁹, och sexuella övergrepp⁷⁰. Förutom att massinvandringen pekats ut som den huvudsakliga orsaken till att dessa dåd, beskrivs det hur ”etablissemangen” och ”antinationalistiska krafter” ignorerar massinvandringens offer. Enligt Heléne Lööw har NMR och dess föregångare Svenska motståndsrörelsen genomgått av ett starkt motstånd mot det ”etablerade samhället”.⁷¹ På Nordfront blir detta tydligt i och med diskussionerna om hur politiskt vanstyre orsakar vad NMR kallar ”främlingsinvasionen”.⁷² De som inte motarbetar invandringen kallas för *folkförrädare*. NMR kritiserar inte enbart de styrande politiska partierna, utan även Sverigedemokraterna kritiseras både för folkförräderi^{73,74} och maktfullkomlighet^{75,76}.

NMR:s kanske viktigaste uppgift är dock att belysa och arbeta emot ”den globala sionistiska eliten”, vars mål enligt NMR är ”verka långsiktigt för instabilitet i alla nationer som skulle kunna bli ett hot mot deras [så kallade Sionisters] maktstruktur”.⁷⁷ Förutom det globala hotet från sionismen beskriver Nordfront hur svensk media styrs av den ”judeägda mediekoncernen Bonnier AB”.⁷⁸ NMR är en uttalad förintelseförnekande organisation som menar att förintelsen är en bluff fabricerad av judisk massmedia för att användas som ett ”ideologiskt vapen” för att öka sin makt.⁷⁹ Artiklar om Nazityskland och Hitler, som enligt

plikttröhet och altruism har präglats fram under tusentals år av raslig separation.” Nordfront, *Vår väg, punkt 1*, 15 december 2015. <https://www.nordfront.se/var-vag-punkt-1.smr>

⁶⁷Nordfront, *Vår politik*, 23 april 2017. <https://www.nordfront.se/var-politik.smr>

⁶⁸Nordfront, *Ni har blod på era händer*, 14 april 2017. <https://www.nordfront.se/ni-har-blod-pa-era-er-hander.smr>

⁶⁹Nordfront, *Asylsökande fick avvisningsbeslut – Sparkade 9-årig flicka som hämnd*, 19 juni 2017. <https://www.nordfront.se/asylsokande-fick-avvisningsbeslut-sparkade-9-arig-flicka-som-hamnd.smr>

⁷⁰Nordfront, *USA: ”Flyktingpojkar” urinerade i femårig flickas mun – skyddas av ett helt etablissemang*, 8 juni 2017. <https://www.nordfront.se/usa-flyktingpojkar-urinerade-femarig-flickas-mun-etablissemangen-forsoker-tysta.smr>

⁷¹Lööw, ”Nazismen i Sverige” 2015.

⁷²Nordfront, *Demonstration I Stockholm 12 november!*, 13 september 2016. <https://www.nordfront.se/demonstration-stockholm-12-november.smr>

⁷³Nordfront, *Åkesson kommer ut som folkförrädare: ”Jag är för invandring”*, 17 juni 2017. <https://www.nordfront.se/akesson-kommer-ut-som-landsforradare-jag-ar-for-invandring.smr>

⁷⁴Nordfront, *SD-grundare om Jimmie Åkesson: ”En snorunge som vände kappan efter vinden”*, 10 december 2016. <https://www.nordfront.se/sd-grundare-jimmie-akesson-en-snorunge-som-vande-kappan-efter-vinden.smr>

⁷⁵Nordfront, *Jimmie Åkesson accepterar folkmord – bara han får makt*, 4 februari 2017. <https://www.nordfront.se/jimmie-akesson-accepterar-folkmord-bara-han-far-makt.smr>

⁷⁶Nordfront, *Mattias Karlsson – Sverigedemokraternas Robinsonmästare*, 14 juni, 2017. <https://www.nordfront.se/mattias-karlsson-robinsonmastare.smr>

⁷⁷Nordfront, *Vår väg – punkt 2*, 16 december 2015. <https://www.nordfront.se/var-vag-punkt-2.smr>

⁷⁸Nordfront, *Storlån ska säkra Bonniers makt över media*, 19 september 2016.

<https://www.nordfront.se/storlan-ska-sakra-bonniers-makt-media.smr>

⁷⁹Nordfront, *”Förintelsen” är en bluff!*, 27 januari 2017. <https://www.nordfront.se/forintelsen-ar-en-bluff.smr>

Nordfront utsattes för ”den största smutskastningskampanjen som denna värld någonsin skådat”⁸⁰, är återkommande på Nordfront. På Nordfront finns det en mängd redaktionellt material som berör ”judefrågan”, där lokala frågor varvas med mer internationella, till exempel artiklar om att amerikanska val ytterst påverkas av Israel⁸¹, eller att EU använder censur för att skydda judisk makt⁸².

5.2 Nordfront i siffror

I september 2017 fanns det 4262 artiklar och 117 259 kommentarer på Nordfront. Det fanns 12 918 registrerade användare (registrering krävs för att kunna skriva kommentarer men ej för att läsa). Som nämnts i kapitel 2 så har antalet aktiva användare på Nordfront ökat successivt varje år från 111 användare år 2010 till 4451 användare i oktober 2017.

5.3 Samtalsämnen på Nordfront

För att identifiera de vanligaste samtalsämnena på Nordfront har vi använt oss av en klustringsalgoritm som identifierar grupper av ord som ligger särskilt nära varandra i det semantiska minnet (se kapitel 2.5).

Det vanligaste samtalsämnet i Nordfronts redaktionella material är just Nordfront själv. I detta ämne ingår termer som *Nordiska motståndsrörelsen*, *Nordfront*, *NMR*, *SVR* (Svenska motståndsrörelsen), samt *SVP* (Svenskarnas parti). Att Nordiska motståndsrörelsen diskuteras mest är kanske inte helt oväntat eftersom Nordfront är partiets officiella webbplats. Andra vanliga samtalsämnen (som vi också kallar för teman) på Nordfront är media, politik, Sverige, brott, judar, invandring och nationalism. Dessa teman och några exempel på termer finns listade i tabell 5.1.

Figur 5.1 visar de vanligaste samtalsämnena i redaktionellt materialet och i vilken omfattning dessa samtalsämnen förekommer i kommentarsfältet. Man kan se att i kommentarsfälten diskuteras Sverige och judar mer än i det redaktionella materialet. I det redaktionella materialet diskuteras Nordfront, media och politik i större utsträckning än i kommentarsfältet.

⁸⁰ Nordfront, *Veckans filmer: Adolf Hitler 125 år!*, 20 april 2014. <https://www.nordfront.se/veckans-filmer-adolf-hitler-125-ar.smr>

⁸¹ Nordfront, *Israel undergräver det amerikanska valsystemet*, 11 maj 2017.

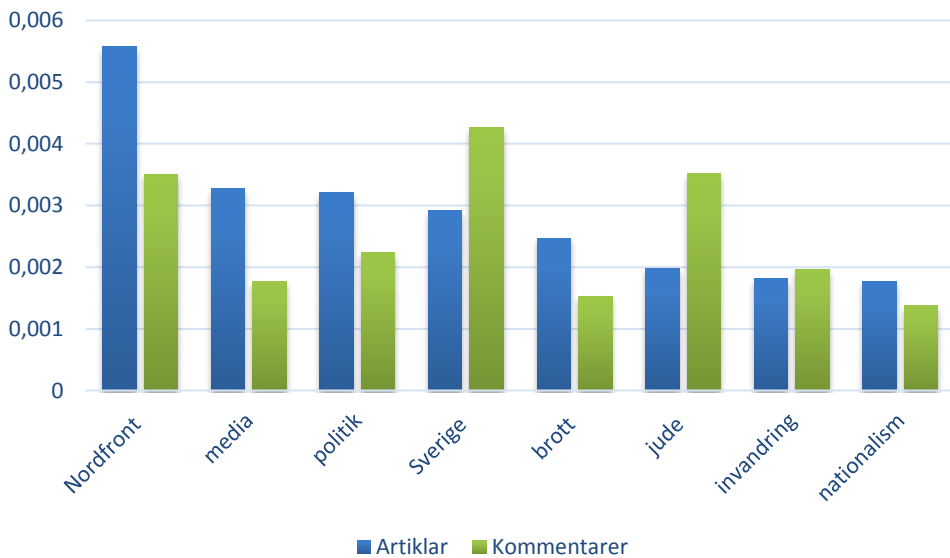
<https://www.nordfront.se/israel-ar-den-framsta-utlandska-makt-som-undergraver-det-amerikanska-valsystemet.smr>

⁸² Nordfront, *EU vidtar ytterligare censuråtgärder för att skydda judisk makt*, 2 juni 2017.

<https://www.nordfront.se/eu-soker-ytterligare-strypa-judemedvetna-diskussioner.smr>

Tabell 5.1: De teman som förekommer som samtalsämnen på Nordfront och några exempel ord från varje tema.

Tema	Exempel på ord
Nordfront	Nordiska motståndsrörelsen, Nordfront, NMR, SVR, SVP
Media	Massmedia, journalister, tidning, krönika
Politik	Riksdagens, regering, socialdemokraterna, miljöpartiet, liberalerna, centern
Sverige	svensk, svenskt, svenskhet, svenskheten
Brott	Brott, misshandel, offer, våld, signalement, efterlysning
Judar	Israel, jude, judiskt, judiska
Invandring	Massinvandring, invandring, immigranterna, rasfrämling
Nationalism	Nationalism, patriotisk, nationellt, nationalisterna

Figur 5.1: Ämnen som diskuteras i Nordfronts redaktionella material och i kommentarsfältet.

6 Avpixlat

Avpixlat är en självutnämnd *”oberoende sverigevänlig webbplats för nyheter och opinion”*.⁸³ Namnet Avpixlat anspelar på den pixling som används för avidentifiering med rutmönstring av ansikten på förbrytare och framför allt *”vitpixling”*⁸⁴ som Avpixlat anser att media ägnar sig åt i syfte att skydda förövares identitet. På webbplatsen ges en bild av Avpixlat som en provokatör i den mening att de vill motsäga sig *”PK-etablissemangent”* genom att *”leverera obekväma sanningar och åsikter om invandrings- och migrationspolitisk och den bakomliggande kulturellrelativismen som styr de politiska besluten och journalisternas pennor”*.⁸⁵

På Avpixlat blandas redaktionellt material med läsarkommentarer. Avpixlat skapades år 2011 då sajten Politiskt Inkorrekt bytte namn till Avpixlat. I september 2017 bytte sidan namn igen och kallar sig nu för Samhällsnytt. De analyser som presenteras här baseras på Avpixlat.

6.1 Avpixlat i siffror

I september 2017 fanns det 13 655 artiklar och 2 827 390 kommentarer på Avpixlat. Det fanns också 18 470 registrerade användare (registrering krävs för att kunna skriva kommentarer men ej för att läsa).

6.2 Samtalsämnen på Avpixlat

För att identifiera de vanligaste samtalsämnena på Avpixlat har vi precis som för analysen av Nordfront använt oss av en klustringsalgoritm som identifierar grupper av ord som ligger särskilt nära varandra i det semantiska minnet (se kapitel 2.5). De vanligaste samtalsämnena på Avpixlat är invandring, brott, Sverige, politik, media polis, SD (Sverigedemokraterna), USA, islam och Europa. I tabell 6.1 listas samtalsämnena tillsammans med några exempel på termer.

⁸³ Avpixlat, *Om Avpixlat*. <http://avpixlat.info/om-avpixlat/>

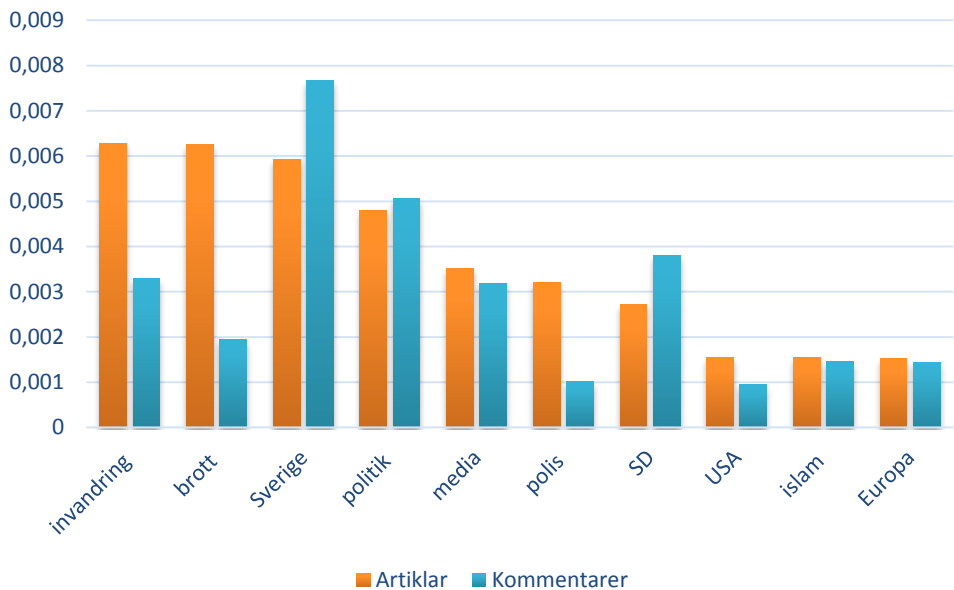
⁸⁴ med vitpixling menar man en uppljusning av hudfärg som enligt Avpixlat används för att dölja brottslingens icke-svenska etnicitet.

⁸⁵ Avpixlat, *Om Avpixlat*. <http://avpixlat.info/om-avpixlat/>

Tabell 6.1: De teman som förekommer som samtalsämnen på Avpixlat och några exempel ord från varje tema.

Teman	Exempel på ord
Invandring	Massinvandring, invandring, immigranterna, rasfrämling
Brott	Brott, misshandel, offer, våld, signalement, efterlysning
Sverige	svensk, svenskt, svenskhet, svenskheten
Politik	Riksdagens, regering, socialdemokraterna, miljöpartiet, liberalerna, centern
Media	Massmedia, journalister, tidning, krönika
Polis	Polis, poliser, poliserna, polisernas, polisen, polisens
SD	Sverigedemokrater, sverigedemokraternas, SD, Jimmie Åkesson
USA	USA, Trump, amerikansk, amerikanska
Islam	Muslim, islam, islamist, islamistisk, islamisterna muslimsk, muslimskt
Europa	Europa, Europas, europeisk, EU

I Figur 6.1 visas hur mycket de olika samtalsämnena förekommer i redaktionellt material respektive i kommentarsfältet. Invandring, brott och polis pratar man mer om i det redaktionella materialet än i kommentarsfältet. I kommentarsfältet pratar man däremot mer om Sverige och politik – i synnerhet om Sverigedemokraterna.

Figur 6.1: Några av de ämnen som diskuteras i Avpixlats redaktionella material och i kommentarsfältet.

6.3 Han och hon på Avpixlat

Det finns nog hos många en tro om att det framför allt är män som dras till de invandringskritiska digitala miljöerna. Vi har studerat hur stor andel kvinnliga och manliga skribenter det finns på Avpixlat – både i det redaktionella materialet och i kommentarsfälten. Eftersom skribenterna i många fall är anonyma, eller i alla fall skriver under ett alias så, så är det i princip omöjligt att avgöra om det är en man eller kvinna som skrivit en text enbart baserat på användarnamnet.

Vi har därför valt att använda oss av en dator för att känna igen huruvida en användare är man eller kvinna baserat på texten som användaren skrivit. Den typen av teknik som vi använt oss är relativt väl studerad och forskning visar på goda möjligheter att känna igen en författares kön baserat på en text.⁸⁶

För att kunna lära en dator att känna igen om det är en man eller kvinna som skrivit en text har vi använt oss av en teknik som kallas för maskininlärning. I det

⁸⁶ Kaati, L., Isbister, T., Cohen, K. Gender Classification with Data Independent Features in Multiple Languages. In proceeding of the European Intelligence and Security Informatics Conference. 2017.

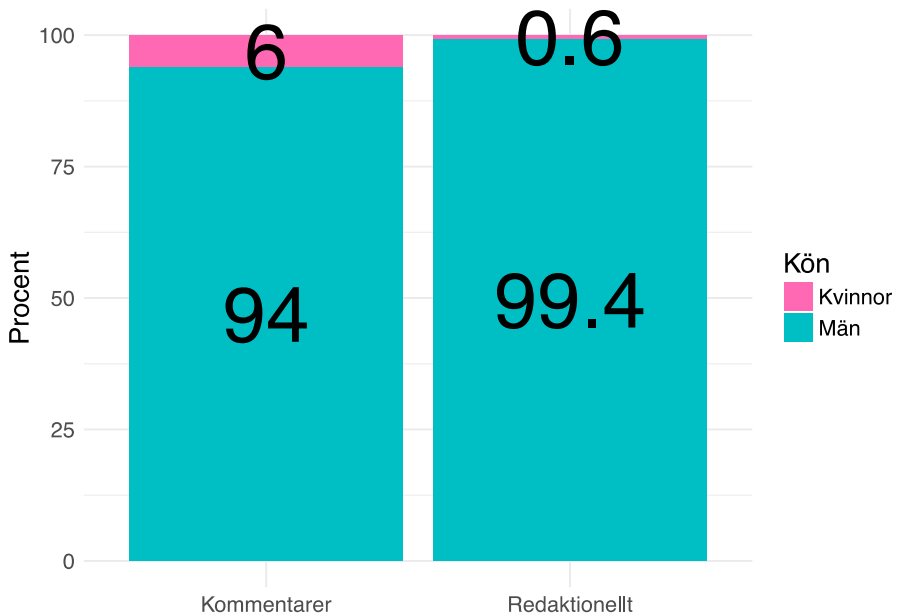
här fallet innebär att vi tränar datorn att känna igen texter skrivna av män respektive kvinnor. Vi har i det här fallet använt oss av en mängd svenska bloggar (ungefär 2000 stycken) skrivna av män respektive kvinnor för att lära datorn att känna igen olika särdrag i texterna. Målet är att träna datorn så att den själv kan avgöra om en text är skriven av en man eller en kvinna. I vårt fall tränade vi upp datorn till att kunna känna igen om en text är skriven av en man eller kvinna med ungefär 84% träffsäkerhet. Det är alltså ingen exakt vetenskap att kunna känna igen om en text är skriven av en man eller en kvinna men det kan ge en fingervisning om hur många texter som skrivs av män respektive kvinnor även om man inte ska tolka resultaten bokstavligt.

6.3.1 Redaktionellt material

De som skriver redaktionellt material på Avpixlat kan välja att vara anonyma. I augusti 2017 fanns det fem ordinarie krönikörer på Avpixlat, dessa var alla män. När vi lät datorn avgöra könet på författarna till 13655 artiklar så blev resultatet att 13578 artiklar skrivits av män och 77 av kvinnor. Vilket i praktiken skulle innebära att 99,4% av artiklarna skrivits av män.

6.3.2 Kommentarer

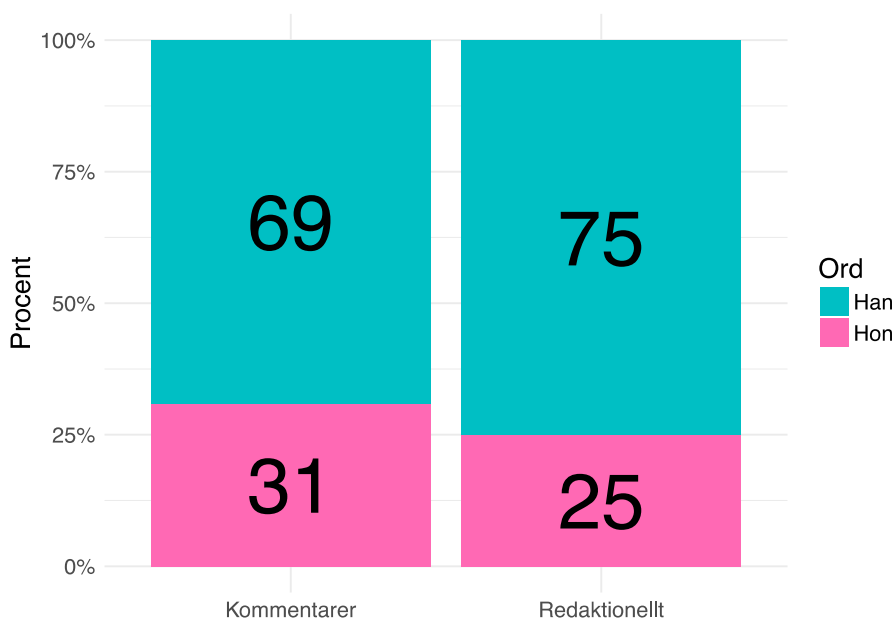
För att skapa oss en bild av fördelningen mellan de olika könen på skribenterna i kommentarsfälten lät vi datorn avgöra hur många män respektive kvinnor som kommenterar på Avpixlat. Av de 18470 registrerade användarna så blev resultatet att 1 108 personer var kvinnor och resterande män, vilket innebär att 94% av kommentatorerna är män och runt 6% kvinnor. Fördelningen av kvinnor och män som författare av redaktionellt material och kommentarer kan ses i figur 6.2.

Figur 6.2: Fördelningen av män och kvinnor som skriver redaktionellt material och kommentarer på Avpixlat.

6.3.3 Han och hon

Vi har också studerat *hur* man pratar om hon respektive han i Avpixlats redaktionella material samt i kommentarsfälten. För att få en uppfattning om hur ofta han respektive hon nämns i Avpixlat analyserade vi 11 963 redaktionella artiklar 2 827 390 kommentarer och räknade förekomsten av han och hon. Resultatet visas i figur 6.3. Det är tydligt att man pratar mer om han än hon i både det redaktionella materialet och i kommentarerna.

Figur 6.3: Fördelning av hur ofta *han* respektive *hon* nämns i redaktionellt material och i kommentarer (i procent).

För att skapa en större förståelse över hur man använder han/hon på Avpixlat har vi har använt ett semantiskt minne som läst all text, och tagit ut de mest relaterade orden till han respektive hon. Vi har sedan manuellt klassificerat resultaten i olika kategorier. Resultaten visas i tabell 6.2 och 6.3. Som man kan se så skiljer det sig till mycket mellan det redaktionella materialet och kommentarerna när det gäller i vilka sammanhang man pratar om han respektive hon. I det redaktionella materialet kan man se att han förekommer i samband med yttre attribut som har med utseende att göra. Detta skulle kunna bero på att en stor del av det redaktionella materialet handlar om brott och beskrivningar av gärningsmän. Hon förekommer i sammanhang som har med brottsoffer att göra. I kommentarsfälten pratar man däremot om han respektive hon på helt andra sätt. I kommentarsfälten pratar man framför allt om olika personer i samband med att man pratar om han respektive hon. De namn som förekommer i samband med *han* är olika politiker som Stefan Löfven och Reinfeldt, Jimmie (Åkesson) samt Trump. I fallet med *hon* är det också politiker som förekommer: Margot Wallström, Mona Sahlin och (Åsa) Romson.

Tabell 6.2: Hur man pratar om *han* respektive *hon* i Avpixlats redaktionella material.

Redaktionellt material			
Han		Hon	
Man	mannen, honom	Kvinna	kvinnan, henne, flickan, hennes, dotter
Frisyr	kortklippt, mörkhårig, hår, krullig, mörkt	Brottsoffer	Överfölls, vittnar, Händelsen
Kropp	normalbyggd, muskulös, cm	Misstag	Misstag

Tabell 6.3: Hur man pratar om *han* respektive *hon* i Avpixlats kommentarsfält.

Kommentarer			
Han		Hon	
Man/ pronomen	honom, hon, själv, du, mig, jag, man, karln, mannen	Kvinna/ Pronomen	han, henne, hennes, kvinna, kvinnan, själv, du, jag, mig, tjej, damen, dotter
Namn	Löfven, Reinfeldt, Stefan, Lövéén, Jimmie, Trump	Namn	Romson, Wallström, Mona, Sahlin, Margot

7 Radikal nationalism, maskulinitet och kvinnosyn

Som visats i föregående kapitel utgörs en majoritet av skribenterna på Avpixlat av män. På Nordfront går det att hitta en kvinnlig krönikör, som även har ett stort antal följare på Twitter.⁸⁷ Hennes texter på Nordfront kretsar till stor del kring kvinnans roll i den nationalsocialistiska rörelsen, som främst är att stötta sin man och föda många barn. I övrigt tycks det finnas ett fåtal kvinnonamn bland författare till insändare, kommentarer och krönikor. Vissa av dessa skriver under namn som uppenbart är pseudonymer (till exempel *Fredrika Lampenschirm*⁸⁸), vilket gör det svårt att avgöra om det verkligen är kvinnor som skrivit.

Att de radikalnationalistiska miljöerna främst tycks locka män har sannolikt ett flertal olika möjliga förklaringar, varav en är att mycket av deras online-material både i bild och text hyllar traditionella maskulina ideal. Därmed tycks materialet också mest vända sig till män. I Sverige förkroppsligas idealet bland annat av YouTube-profilen *The Golden One*, som har över 60 000 följare på YouTube (bland annat Trollhättan-mördaren Anton Lundin-Pettersson)⁸⁹. *The Golden One* kombinerar i sina videor diskussioner om rasideologi med livsstilstips där han bland annat förespråkar kroppsbyggande och sexuell avhållsamhet. I Alt-right-kretsar förekommer ofta begreppen ”alfa”- och ”beta”-män,⁹⁰ där de förstnämnda är traditionellt maskulina försvarare av sin ideologi, medan de sistnämnda benämns som så kallade ”cucks”,⁹¹ det vill säga feminiserade män som tillåter att deras nation såväl som deras kvinnor tas över av främlingar.

Föreställningen om kvinnan (kvinnokroppen) som en metafor för nationen är vanligt förekommande i nationalistiska sammanhang.⁹² Denna föreställning, som inte lämnar mycket plats för kvinnan som subjekt, återfinns också i de diskussioner om eventuell överrepresentation av invandrare bland sexualbrottslingar som fått mycket plats i såväl traditionella medier som invandringskritiska alternativmedier. I dessa diskussioner framställs kvinnan som ett offer eller potentiellt offer, någon som behöver skyddas. Samtidigt, i kommentarsfält och på diskussionsforum, framkommer en annan bild, där

⁸⁷ Statens medieråd, Våldsbejakande och antidemokratiska budskap på internet, 2013.

⁸⁸ *Lampenschirm* är det tyska ordet för lampskärm. Möjligen är pseudonymen vald med hänsyftning till påståendet att de tyska nazisterna skulle ha tillverkat lampskärmar av hud från koncentrationslägerfångar, något som förintelseförnekare ofta tar upp i sin argumentation som ett exempel på absurditeten i de anklagelser som enligt deras mening riktas mot nazisterna.

⁸⁹ Baas, D. Attacken i Trollhättan: Anton Lundin Petterssons rasistiska värld, 21 oktober 2016.

⁹⁰ Squirrel, T. Linguistic data analysis of 3 billion Reddit comments shows the alt-right is getting stronger. Quartz media 18 augusti 2017.

⁹¹ Förkortning av ”cuckold”, en nedsättande benämning på en man som blivit utsatt för otrohet.

⁹² Mohtadi, L. (red). *Rasismen i Sverige: nyckeltexter 2010 – 2014*. & Kultur, 2014.

kvinnor som inte delar de rätta åsikterna omnämns i nedsättande ordalag. Inte sällan uttrycker kommentatorer en önskan om att vissa kvinnor ska bli våldtagna, som ett straff för att de till exempel varit positiva till invandring, eller för att lära sig en läxa.

Denna motsägelsefulla kvinnosyn kommer till uttryck i begreppet *White Sharia* som förekommer i amerikanska Alt-right- och vit makt-kretsar, bland annat förespråkade av Andrew Anglin, grundaren av webbforumet *Daily Stormer*.⁹³ ⁹⁴ *White Sharia* innebär en vit makt-tolkning av de islamiska sharialagar som handlar just om inskränkning av kvinnors fri- och rättigheter. *White Sharia*, som innebär att kvinnor inte ska tillåtas yrkesarbete, rösta eller vistas på offentliga platser utan att eskorteras av en manlig familjemedlem, utgör också ett exempel på hur Alt-right-rörelsen blandar humor och allvar på ett sätt som försvårar en fruktbar diskussion kring ämnet. Ett exempel på ett meme om *White Sharia* finns i figur 7.1. Det motsägelsefulla i att en annars uppenbart islamofobisk rörelse plötsligt väljer att låta sig inspireras av islamisk rätt har väckt både förvirring och upprördhet i olika kretsar. I sin podcast *The War Room* har amerikanska ultranationalisten Sacco Vandal hävdade att inom ramen för *White Sharia* kan våldtäkt användas som ett medel att sätta kvinnor på plats. Vandal menar att *White Sharia*-meme är ett humoristiskt sätt att uppmärksamma ett allvarligt faktum, nämligen att en återgång till ett traditionellt patriarkalt samhälle är nödvändig för att inte vår kultur ska dö ut.⁹⁵

Enligt en patriarkal syn på våldtäkt är offret inte den enskilda kvinnan, utan den man, familj, nation eller ras som kvinnan anses tillhöra.⁹⁶ Våldtäkt är enligt detta synsätt framför allt ett egendomsbrott. Med en sådan syn framstår inte *White Sharia* så motsägelsefull som den kan verka vid första anblicken. En patriarkalt grundad protektionism mot kvinnor utgår alltså inte ifrån omsorg om kvinnans fri- och rättigheter som individ, utan om mannens eller nationens önskan att bevara sin egendom intakt. Enligt statsvetaren Maud Eduards kan denna typ av diskussioner om kvinnors säkerhet och skyddsbehov i överförd bemärkelse ses som en diskussion om nationens säkerhet och skyddsbehov.⁹⁷

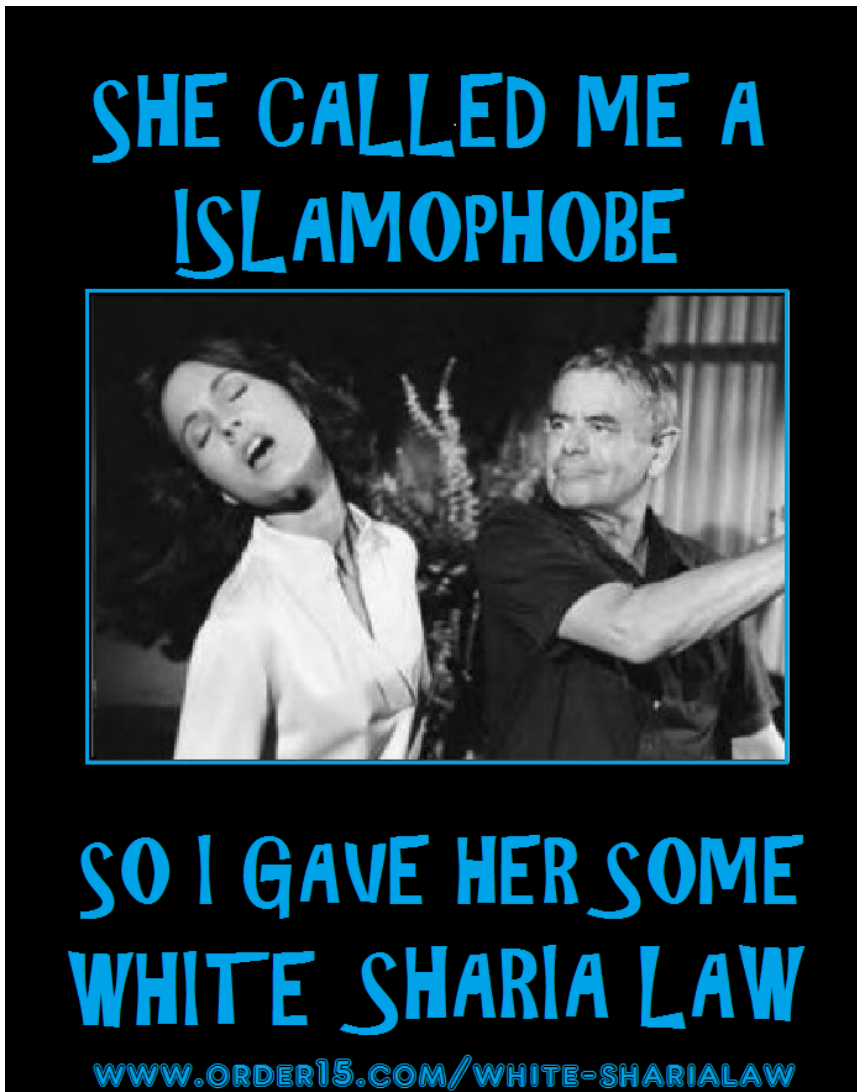
⁹³ Daily Stormer finns i skrivande stund (oktober 2017) inte längre på det öppna internet utan har blivit domänlösa efter att ett flertal företag vägrat att hyra webbplatsen.

⁹⁴ Anglin, A. What is WHITE SHARIA and What Choices Do I Have in Accepting It or Not? Daily Stormer April 15, 2017.

⁹⁵ Vandal, S. In defense of white sharia. Counter-currents publishing, 9 juni 2017.

⁹⁶ Det är samma tänkesätt som gör att systematisk våldtäkt av fiendekvinnor används i krigföring, eller att våldtäktsoffer straffas i vissa kollektivistiska patriarkala kulturer, eftersom de genom att ha blivit våldtagna anses ha dragit vanära över sin familj.

⁹⁷ Eduards, M. *Kroppspolitik. Om Moder Svea och andra kvinnor*. Bokförlaget Atlas, Stockholm, 2007.

Figur 7.1: White Sharia-meme från den svenska rasideologiska sajten order15.com. Enligt order15 leder kvinnors politiska inflytande till ett sämre samhälle eftersom kvinnor saknar förmåga att tänka rationellt och dessutom ofta lider av psykisk ohälsa.⁹⁸

⁹⁸ White Sharia Law, Order15.com.

Eduards menar vidare att de hotfulla ”främmande” männen i dessa diskussioner beskrivs som djuriska och oförmögna till självkontroll. Sådana beskrivningar tycks vara vanliga på Nordfront där sökordet ”kvinn” leder direkt till rubrikerna ”Judisk komiker [...] tvingar kvinnor att se på när han onanerar”, ”Kvinna hånglade med somalier – våldtogs anal”, ”Afghansk medborgare häktad för mord på 80-årig kvinna” och ”Rasfrämling sparkade kvinna medvetlös”.⁹⁹ Som tidigare nämnts i kapitel 3 är just upplevelsen av hot från en annan grupp, tillsammans med avhumanisering av samma grupp, faktorer som kan leda till exempelvis hatbrott. Kvinnans roll i det främlingsfientliga våldtäktsnarrativet är den som ett slagfält i konflikten mellan grupper av män.

Kvinnor betraktas dock inte enbart som faktiska eller potentiella brottsoffer. I många diskussioner görs kvinnor ansvariga för de svårigheter som anses ha drabbat nationen i och med massinvandringen. Dessa kvinnor benämns ofta föraktfullt som ”PK-fittor”, ”feminisluder” eller ”batikhäxor”. Enligt FN:s kvinnoorganisation i Finland är det framför allt kvinnor som engagerat sig i den offentliga debatten om invandring som utsätts för näthat.¹⁰⁰ Feminismen som ideologi ges ofta skulden för de problem som det svenska samhället anses ha drabbats av.

En tredje kvinnobild är den av idealkvinnan som delar de nationalistiska värderingarna, som godtar skillnaden mellan könen, som stöttar sin man och som ansvarar för hem och barn. I flera artiklar på bland annat Nordfront beskrivs kvinnans roll som bevarare av den vita rasen, och det förekommer hyllningar till de kvinnor som vet sin plats i samhället och som stöder kampen genom att föda många vita barn. I Alt-right-kretsar förekommer begreppet *tradwife* som beteckning på en kvinna med traditionella värderingar som accepterar att underordna sig sin man. #*tradwife* har blivit en vanlig hashtag på Twitter och Instagram, som ofta förekommer tillsammans med hashtaggar som #AltRight eller #ItsOkToBeWhite. Dessa hashtaggar återfinns till stor del på konton som verkar tillhöra kvinnor. Figur 7.2 visar ett exempel på en bild av en tradwife som Twitterkontot GreatWhiteness publicerat.

⁹⁹ Fyra av de fem översta rubrikerna vid en sökning på nordfront.se 2017-11-02.

¹⁰⁰ Ekstrand, S. & Berghäll, C. Medborgarorganisationer: Ökat kvinnohat det största problemet. Yle nyheter 8 mars 2016.

White Aryan

@GreatWhiteness

Follow

#DefendEuropa #EuropeIsOurs
#SaveTheWest #WhiteGenocide
#WhitePeople #WhiteCulture
#WhiteLivesMatter #Nationalism #TradLife
#TradWife

8:24 AM - 13 Sep 2017

Figur 7.2: Ett exempel på en tradwife och hur hashtaggar används från Twitterkontot @GreatWhiteness

8 Slutord

I den här rapporten har vi studerat ett flertal invandringskritiska digitala miljöer. De miljöer vi har studerat skiljer sig ideologiskt från varandra men de förenas av en invandringskritisk samhällssyn. Förutom de våldsbejakande ideologierna har vi i Sverige en stor scen av invandringskritiska alternativmedier, ofta med aktiva kommentarsfält.

Det kan tyckas att den pluralism av informationskällor som informationssamhället medför är ett positivt inslag ett demokratiskt samhälle där yttrande- och åsiktsfrihet är viktiga grundstenar. Men i den mån de nya medierna börjar tänja på yttrandefrihetens gränser, och de alternativa vinklingarna på aktuella händelser övergår i hat och kränkningar, hotas andra viktiga demokratiska värden. Vi riskerar här att hamna i vad Karl Popper kallade för *toleransparadoxen*,¹⁰¹ det vill säga att ett samhälle som är fullständigt tolerant inför olika sorters åsikter i slutänden genom sin tolerans kommer att undergräva sig själv. Åsiktsfriheten medför nämligen att även intoleranta åsikter måste tillåtas. Då förespråkare för intoleranta åsikter sällan är mottagliga för dialog eller argumentation, och ofta beredda att acceptera våld som ett medel för att få igenom den världsordning de förespråkar, kan de utnyttja den demokratiska ordning som tillåter dem att sprida sina budskap utan att själva delta i densamma. Och ju mer makt intoleranta, totalitära och våldsbejakande rörelser får, desto mer kommer andra människors frihet att begränsas.

En viktig fråga är var gränsen går för vilka uttryck som är skadliga för samhället i stort och dess medborgare. Även om en sådan frågeställning aldrig entydigt kommer att kunna besvaras, visar den att det finns ett behov av ökad kunskap om vilket inflytande olika informationskällor som exempelvis invandringskritiska alternativmedier har på sina läsare. Ett sätt att studera detta är genom att analysera kommentarsfält, vilket vi bland annat gjort i denna rapport.

8.1 Resultat

I den här studien kan vi se en kraftig nedgång över tid av antalet aktiva användare på de flesta invandringskritiska alternativmedier. Detta skulle kunna vara en konsekvens av att frågor kring invandring och integration tappat mark i debatten. Däremot ser vi en tydlig ökning av antalet aktiva användare på Nordfront och för första gången sedan Avpixlat grundades finns det numera fler aktiva användare på Nordfront än på alla de invandringskritiska medierna som vi studerat. Den ökning som vi ser i Sverige följer den generella ökningen av

¹⁰¹ Popper, K. Det öppna samhället och dess fiender. H:ström Text & Kultur, 1945.

våldsbejakande högerextremism i Europa som noterats av EUs brottsbekämpande organisation Europol.¹⁰²

I de digitala invandringskritiska miljöer som vi studerat förekommer olika former av hatsymboler, liksom hatfulla kommentarer om exempelvis politiker, journalister och offentliga personer. Internet gör det lätt för individer att vara anonyma och genom att använda sig av ett alias som inte har någon koppling till ens riktiga identitet är det för många lättare att tala öppet om ras, politik och religion utan att behöva oroa sig för sitt rykte eller sin frihet.

Mycket av det som tas upp i rapporten visar hur hatsajter och hatgrupper använder psykologisk manipulation för att stärka sin självbild och nedvärdera andra. Här utnyttjas skämt och ironi i form av memes för att förmedla skrämmande allvar (som exempelvis rasism och antisemitism), och tillsynes oskyldiga symboler (som mjölk och ok-tecknet) för att förmedla hat och skapa rädsla och ångest.

Sammanfattningsvis visar denna rapport att förekomsten av invandringskritiska nationalistiska grupper är utbredd i den svenska digitala världen och att det i dessa miljöer finns budskap som ifrågasätter vår gemensamma historia såväl som demokratiska värden. Dessa miljöer färgas av en fientlig kvinnosyn och uttrycker fördomar och hat gentemot såväl etniska minoriteter i Sverige som mot offentliga personer, journalister och politiker.

8.2 Att förbjuda propaganda och ideologier

En fråga som ofta kommer upp när det gäller internet är vad man egentligen får skriva och vem som bär ansvaret för det som skrivs i digitala miljöer. Det finns röster som förespråkar att hatbudskap och våldsbejakande propaganda på internet borde förbjudas och tas bort, vilket i så fall skulle ske genom att teknikföretagen som tillhandahåller plattformar åläggs ett större ansvar.¹⁰³

Ett av problemen med ett potentiellt förbud mot hatbudskap och våldsbejakande extremistiska budskap är att medan internet är världsomspännande, har olika delar av världen olika lagstiftning kring yttrandefrihet. Exempelvis är det i vissa länder olagligt att "gilla" en viss typ av IS-supportvideor och marschera med nazistiska symboler, medan det i andra länder är en naturlig del av yttrandefriheten – att man får tycka om vad man vill. I USA är yttrandefrihet starkt skyddad genom *bill of rights* och man får i princip säga nästan vad som helst så länge det inte är ett direkt hot mot någon. Detta innebär exempelvis att

¹⁰² Europol TE SAT European union terrorism situation and trend report. 2017.

¹⁰³ Englands premiärminister Theresa May uttalande sig efter terrorattacken i London i juni 2017 om att internet måste kontrolleras och högre krav måste ställas på internet företagen.

det är tillåtet att bränna kors och ropa rasistiska slogans. I andra länder finns det lagar som reglerar yttrandefriheten. I Sverige är exempelvis hets mot folkgrupp ett yttrandefrihetsbrott, vilket gör det brottsligt att hota eller uttrycka missaktning mot folkgrupp eller grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning.

En annan svårighet har att göra med gränsdragning. Forskare och lagstiftare har vid ett flertal tillfällen försökt enas om en definition av våldsbejakande extremism, men det är svårt att få med alla dimensioner och komma fram till en rimlig gräns som bevarar individuell integritet och åsiktsfrihet. Detsamma gäller, kanske i ännu större utsträckning, begreppet hat, vars definition tycks vara helt beroende på vem som gör definitionen och i vilket sammanhang. Det kan till och med vara så att en och samma handling kan betraktas som hatbrott eller hjältedåd beroende på vem som utför den och vem den riktas mot.

8.3 Teknikföretagens roll i ett säkert internet

Ett flertal av Europas politiska ledare vill lägga ett ökat ansvar hos teknikföretagen för innehåll som publiceras på deras plattformar. Det har till och med gått så långt som att en del politiker föreslår att teknikföretag ska få böta om terrorrelaterat material inte plockas bort från plattformarna inom två timmar.¹⁰⁴

Flera av de stora teknikföretagen jobbar redan aktivt med att försöka identifiera och ta bort terrorrelaterat material från sina respektive plattformar. Facebook säger sig exempelvis vilja anställa tusentals personer som ska hjälpa till att granska och ta bort våldsbejakande extremistiskt material.¹⁰⁵ Många av teknikföretagen använder sig dessutom av automatiserade tekniker och artificiell intelligens för att identifiera våldsbejakande material.¹⁰⁶ Dessvärre är det inte helt enkelt att automatiskt identifiera terrorrelaterat material och teknikföretagen har redan fått kritik för att automatiserade algoritmer tar bort fel material.¹⁰⁷ Ett annat problem med att allt mer terrorrelaterat material plockas bort är att det i de flesta fallen är den brutala, våldsamma propagandan som tas bort. Detta innebär att den propaganda som lovordar en ideologi eller målar upp bilder om ett drömsamhälle finns kvar, vilket i förlängningen gör att personer som kanske skulle ha blivit avskräckta av våldet i en ideologi nu inte ser den delen utan enbart lockas av den utopiska beskrivningen av ideologin.

¹⁰⁴ Booth, R. och Hern, A. Facebook admitted that using emerging artificial intelligence technologies to spot dangerous material was not yet foolproof. The Guardian, 20 September 2017.

¹⁰⁵ Tutcomb, J. Facebook to hire thousands of people to monitor violent videos. Telegraph, 3 maj 2017.

¹⁰⁶ Corera, G. What government wants from tech in the fight against terror. BBC News, 20 September. 2017.

¹⁰⁷ Browne, M. YouTube Removes Videos Showing Atrocities in Syria. New York Times, 22 Augusti 2017.

Vissa digitala platser har ett utgivningsbeslut. Det innebär att det finns en ansvarig utgivare som ensam är ansvarig för det som publiceras på webbsidan. Trots detta finns det digitala miljöer som har både redaktionella texter och har en stor mängd användargenererade kommentarer som har ett innehåll som skulle kunna anses vara brottsligt. Det kan vara allt från förtal, konkreta hot och hets mot folkgrupp. När det gäller användargenererade kommentarer så är det den som gjort inlägget som är ansvarig om kommentarsfältet är omodererat. Detta innebär alltså att ansvarig utgivare inte ställs till svars för de kommentarer som har olämpligt innehåll, utan enbart för det redaktionella material som publiceras. För att skydda den ansvariga utgivaren av webbsidor kan man använda sig av olika typer av integritetstjänster. GoDaddy (den största domänregistratören i världen) tillhandahåller exempelvis en integritetsservice som är utformad för att skydda kontaktinformation av ansvariga för webbsidor från allmänheten. För att skydda kontaktinformationen använder GoDaddy sig av *Domains by Proxy* som gör att det vanligtvis inte går att ta reda på kontaktuppgifter till den som är ansvarig för innehållet på webbsidan.¹⁰⁸

Ett exempel på när teknikföretag agerat mot högerextrema rörelser skedde i augusti 2017 då ett flertal olika högerextrema rörelser samlats i Charlottesville, USA för att protestera mot beslutet att ta bort en staty av sydstatsgeneralen Robert E. Lee från en av Charlottesville's parker. Rörelserna förenades under parollen *föreana högern (unite the right)*. Samtidigt som demonstrationen pågick körde en bil rakt in i en samling motdemonstranter vilket orsakade att en person dog och ett 20-tal skadades. Demonstrationen och dess efterdyningar var en utlösande faktor för att ett flertal teknikföretag valde att bannlysa vitmaktanhängare från deras tjänster. Airbnb (en online marknadsplats för uthyrning och bokning av privat boende) valde att stänga ner högerextrema konton på sin förmedling med motiveringen att deras användare måste acceptera alla människor oavsett ras, religion, ursprung och etnicitet.¹⁰⁹ Även taxitjänsten Uber har valt att agera mot vit makt-rörelsen genom att förbjuda amerikanska vitmaktanhängare från att använda deras tjänster.¹¹⁰ Flera webbdomäner valde också att inte samarbeta med några av de största vitmaktforumen, vilket ledde till att de två största webbplatserna Stormfront och Daily Stormer togs bort från nätet under en period.¹¹¹

Ett internet som är fritt från extremistiska budskap och hat känns avlägset i dagsläget. Extremistiska miljöer växer sig starka på internet och skulle de förbjudas på det öppna internet, dyker de istället upp i mer skyddade miljöer,

¹⁰⁸ Byrne, B. P., GoDaddy: Neo-Nazi Sites Aren't 'Morally Offensive' Daily Beast 7 juni 2017.

¹⁰⁹ Bromwich, J. E., Airbnb Cancels Accounts Linked to White Nationalist Rally in Charlottesville. New York Times, 9 augusti 2017.

¹¹⁰ Statt, N. Uber says it will continue to ban white supremacists from its platform. The Verge, 17 augusti 2017.

¹¹¹ Stormfront är i oktober 2017 tillbaka på nätet medan Daily Stormer (som bytt domän ett flertal gånger) inte är det för tillfället.

som i stängda forum eller på Darknet i skydd av kryptering. Att förhindra att ideologier lever kvar i digitala miljöer är i princip en omöjlighet i dagens informationssamhälle. Och om teknikföretag väljer att inte leverera tjänster till olika organisationer och rörelser som exempelvis vit makt-rörelsen, kan det få som konsekvens att aktörer inom vit makt-rörelsen själva börjar erbjuda tjänsterna – men enbart till deras egna anhängare. I det fallet skulle vi få ett vitt Uber och ett Airbnb enbart för den ariska rasen.

8.2 Framtida forskning

Bortom förbud och lagstiftning behövs också en ökad kunskap om den radikala nationalismens budskap och tankegodis och om hur dessa sprids – framför allt i digitala miljöer. På samma sätt behövs också en tydligare uppfattning om gemensamma nämnare för olika radikala grupper. Det vill säga, på samma sätt som likheter och skillnader mellan individer kan studeras i syfte att skapa bättre förståelse av individfaktorer behövs systematiska undersökningar av likheter och skillnader mellan grupper/ideologier för att förstå grupper. I det sammanhanget finns det mycket att lära från forskningen om islamisk radikaliserings. Radikala nationalistiska grupper och islamistiska grupper har trots ideologiska skillnader mycket gemensamt speciellt i frågan om användning av våld för att uppnå sina mål och om glorifiering av våld. För att förstå den ökningen av radikal nationalism som vi har observerat i den här studien behöver vi också titta närmare på liknande grupper internationellt, speciellt i de miljöer som har haft ett större inflytande på utvecklingen av dessa grupper i Sverige. Dessa kunskaper behövs för att undvika en upprepning av mörka sidor av vår historia, rusta inför en allt mer och snabbare digitaliserad framtid och för att skapa goda förutsättningar för en utbildning som främjar demokrati och mänskliga rättigheter och motverkar fördomar, hat och avhumanisering av den andre.

Genom att förena kompetenser från olika vetenskapsområden kan vi inom den närmaste framtiden utveckla ännu bättre tekniker för att kunna upptäcka hatbudskap och extremism i olika digitala miljöer. Att kunna upptäcka problem är dock bara ett första steg mot en lösning av problemet. Vi ser stora utmaningar med digitala miljöer som förutsätter samarbete mellan olika vetenskapliga discipliner för att skapa en bättre gränsdragning och definitioner för vad hat och våldsbejakande extremism är, samt hur yttrandefrihet och individuell integritet kan beaktas i lagstiftning som förbjuder hatbudskap.

ISSN1650-1942

www.foi.se